Ἔτος Δ', Περιοδος Δευτερα — Αθηναι 27 Ιουνιου 1887 — Αριθ. 22

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΓΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΕ' ΜΑΡΤΙΟΥ
Παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἔναντι τοῦ Κήπου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περὶ Μάνης καὶ Μανιατῶν, ὑπὸ Π. Κ.
Διεκρίθη ἐν ταῖς ἐξετάσεσι, ὑπὸ Ι. Μ. Δ.
ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.
ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ: **Ὁ ἀτυχὴς μετανάστης.** (Μετάφρασις Γ. Σφοίνη).
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΚ ΛΟΝΔΙΝΟΥ: **Καὶ πάλιν περὶ ἰωβιλαίου**, ὑπὸ Γ. Π**
Ἀνησυχίαι τῆς γῆς.
ΑΝΑΛΕΚΤΑ.
Οἱ ἀνδριάντες τοῦ φωταερίου καὶ τῆς σέδας. Λεμπὸν καὶ Λεμπλάν.

Ἐν τῷ **ΔΕΛΤΙΩ**. Ἡμερολόγιον. — Ἑορταὶ τῆς ἑβδομάδος. — Μικραὶ εἰδήσεις. — Ἰδιαίτερα γράμματα. — Νέα βιβλία. — Ἀγγελίαι.
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ. Μαργαρίτα τῆς Κας Em. de Girardin.

ΠΕΡΙ ΜΑΝΗΣ ΚΑΙ ΜΑΝΙΑΤΩΝ

Ἀγαπητέ μοι φίλε,

Ἀρρύθμως καὶ ἐκ τοῦ προχείρου, ὡς ἐννοεῖτε, προτίθεμαι νὰ πραγματευθῶ θέμα δυσχερὲς ἀπὸ φύσεως. Ἀγρὸς ἀκαλλιέργητος καὶ ὕλη ἄμορφος ἀπαιτοῦσι κατ' ἀνάγκην χρόνον μακρὸν καὶ ἐργασίαν πολύμοχθον. Τὸ ἀτελὲς δὲ σκιαγράφημα τῶν ἐντυπώσεών μου θὰ συμπληρωθῇ, ὅπως δήποτε, διὰ σειρᾶς ἐπιστολῶν.

Εἰπὼν ὀλίγα περὶ Γυθείου καὶ Μαυροβουνίου διὰ τῆς προηγουμένης ἐπιστολῆς μου, ἀκολουθῶ διὰ τῆς παρούσης τὴν συνέχειαν τῶν ὁδοιπορικῶν ἀναμνήσεων. Ἀπὸ Μαυροβουνίου καταβαίνει ὁ ὁδοιπορῶν εἰς κοιλάδα πολυσχιδῆ, περικαλλῆ καὶ πάμφορον. Ἐλεεινῶς δὲ πλανῶνται ὅσοι νομίζουσι τὴν Μάνην ἐν γένει χώραν ἀγρίαν, ὅλως ἄγονον καὶ πλήρη ἀβάτων ὀρέων. Τοιοῦτον θέαμα παρουσιάζει ἡ δυτικὴ Λακωνία καὶ τὸ Ταίναρον, ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὁρώμενον. Ἀπ' ἐναντίας δέ, ἡ ἀνατολικὴ Λακωνία περιέχει γαίας ἄκρως εὐφόρους καὶ κοιλάδας ὡραίας. Ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ Ταϋγέτου, μέχρι τοῦ Κολοκυνθίου, καλύπτεται ὑπὸ δασῶν μεγαλοπρεπῶν καὶ πλουσίων, πηγαὶ δὲ πανταχοῦ ὑπάρχουσι καὶ ὕδατα ἄφθονα κατέρχονται ἀπὸ τῶν ὀρέων ἐν μέσῳ πλουσίας βλαστήσεως. Τὰ χωρία τῶν δήμων Μαλευρίου καὶ Καρυοπόλεως, ἐν μέρει δὲ καὶ τοῦ Γυθείου, κεῖνται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ παμφόρῳ κοιλάδι τοῦ περιωνύμου Πασαβᾶ. Χώρα εὔφορος κατ' ἐξοχὴν καὶ ἐν γένει καλλιεργήσιμος, ἀποτελεῖ τῇ ἀληθείᾳ παράδεισον. Ἀπέραντα δάση δρυῶν καὶ βαλανιδεῶν καλύπτουσι λοφῶδες καὶ ποικίλον ἔδαφος, καὶ ἐπὶ τῶν καταπρασίνων κοιλάδων, αἵτινες παράγουσιν ἀφθόνως προϊόντα καὶ καρπούς, βόσκουσι πλῆθος ποιμνίων. Μικρός τις ποταμός, ὁ Πασαβᾶς, διασχίζει τὸ θαλερώτατον ἔδαφος, τὸ πανταχοῦ δηλοῦν ὑδάτων περίσσειαν, καὶ τὰ χωρία, ἐπὶ λόφων κείμενα, περιστεφόμενα δὲ ὑπὸ πύργων καὶ δασῶν, ἢ δένδρων ὀπωροφόρων, παρέχουσι τῷ θεατῇ θέαμα ὑπερηφάνων ἐντυπώσεων. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως τὰ χωρία εἰσὶ σπάνια ἐν τῇ ὡραίᾳ κοιλάδι, καὶ ἡ γεωργία ἀμελεῖται προφανῶς· τὸ δὲ εὔφορον ἔδαφος καὶ τὸ ἄκοπον προϊὸν τῶν βαλανιδεῶν, πληροῦντα εὐχερῶς τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, ὠθοῦσιν, ὡς φαίνεται, τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὰς ἡδονὰς τῆς ἀργίας. Οἱ κάτοικοι αὐτόθι ἔχουσιν ὡραίαν ἐν γένει τὴν μορφὴν καὶ ὑψηλὸν τὸ ἀνάστημα, εἰσὶ δὲ ἐπιχαρίτως εὐλύγιστοι καὶ ὑπερήφανοι κατ' ἐξοχήν. Ἀγχίνοες, ὁμιλητικοί, φιλόξενοι, μεθ' ὅπλων πορευόμενοι συνήθως, ἀμέτρως καυχώμενοι οἱ πλεῖστοι ἐπὶ καταγωγῆς εὐγενείας, ἔχουσι τρόπους ἀγερώχους καὶ συμπεριφέρονται μετ' ἀλαζονικῆς ἐπάρσεως. Τούτων δ' ἕνεκα οἱ πρακτικώτεροι κάτοικοι τῆς δυτικῆς τοῦ ὄρους πλευρᾶς, εὐστόχως εἴρωνες, καλοῦσιν αὐτοὺς ἡμιθέους ἢ θεούς. Ἔχουσι δὲ οἱ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Πασαβᾶ ἐν μέρει διάφορον τῶν λοιπῶν Μανιατῶν ἱστορίαν. Τὸ εὔφορον καὶ ὁμαλὸν τοῦ ἐδάφους προσείλκυσε τοὺς ἔξωθεν ἐπιδρομεῖς καὶ τοὺς ἀλλογενεῖς κατακτητάς. Οἱ Φράγκοι, καταλαβόντες εὐχερῶς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον, συνήντησαν μόνον παρὰ τοῖς Μανιάταις διηνεκῆ, ἐπίμονον καὶ ἀπροσμάχητον ἀντίστασιν. Ἐνίκησαν μέν, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἐξ χιλιάδας Μανιατῶν, ἀλλ' ἡ νίκη αὐτῶν φαίνεταί μοι σφόδρα ἀμφίβολος, ἀφοῦ εἰς οὐδὲν ἀπέληξε πρακτικὸν ἀποτέλεσμα. Ἡ Μάνη διετέλεσε πάντοτε χώρα ἀπρόσιτος τοῖς ἀπὸ Δύσεως κατακτηταῖς, καὶ οἱ Μανιᾶται, ἰδιάζοντα ὑπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς διάγοντες βίον, ὑπῆρξαν δυστυχῶς ἀδιάφοροι πρὸς τὴν τύχην τῶν ἄλλων Πελοποννησίων, ἀποκλειστικῶς δ' ἐμεριμνησαν περὶ τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας, καὶ ταύτην ἀποτελεσματικῶς περιεφρούρησαν καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τῆς Φραγκικῆς καὶ τῆς Μουσουλμανικῆς κατακτήσεως, πολεμήσαντες κατὰ τῶν Φράγκων, ἡττηθέντες, εἴτε νικήσαντες, ἐπέτυχον, ὅπερ αὐτοῖς κυριώτατον, νὰ διατηρήσωσι τὴν Μάνην ἀνεξάρτητον, θέντες τὰ ὅρια τῆς Φραγκικῆς κατακτήσεως παρὰ τὴν Καλαμάταν καὶ πρὸ τῶν Λακωνικῶν μεθορίων. Οἱ Αὐθένται τοῦ Μωρέως, ἀδιαλείπτως ταρασσόμενοι ὑπὸ τῶν Μανιατικῶν ἐπιδρομῶν, ἠρκέσθησαν πρὸς περιστολὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῶν ἐπιτηρητικῶν φρουρίων τοῦ Λεύκτρου, τῆς Μαίνης καὶ τοῦ Μιζιθρᾶ. Βιλλαρδουίνος ὁ Α' κατέβαλε μετὰ μακρὸν ἀγῶνα τὸν ἡρωϊκῶς ἀγωνισθέντα Βοτσαρᾶν Δοξαπατρῆν καὶ κατέλαβε τοῦ Ἀρακλίβου τὸ φρούριον, τὸ δεσπόζον τῆς σπουδαιοτάτης τοῦ Ζυγοῦ κλεισωρείας· οὐδέποτε ὅμως ἐκεῖθεν ἀπετόλμησαν νὰ κατέλθωσιν εἰς τὸν Ζυγόν, τὸν ἀποτελοῦντα τὴν κλεῖδα τῆς Μάνης, καὶ ταχέως, ὡς εἰκάζεται, ἀπώλεσαν τὸ ἀλωθὲν φρούριον τοῦ Βοτσαρᾶ, ἀφοῦ ἠναγκάσθησαν νὰ ἀνεγείρωσι τὸ ἀπωτέρω, ἐπὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Εὐρώτα κείμενον, φρούριον τοῦ Μιζιθρᾶ. Βιλλαρδουίνος δὲ ὁ Γ' ἐπεχείρησε τὴν ἅλωσιν τοῦ φρουρίου τῆς Μονεμβασίας, μακρὰν πολὺ τῆς Μάνης κειμένου, καὶ ἐπέτυχεν αὐτὴν μετὰ τριετῆ πολιορκίαν. Ἡ πολιορκία αὕτη ὑπῆρξε περιβόητος καὶ μοναδικὴ εἰς τὰ χρονικὰ τῆς Φραγκικῆς κατακτήσεως. Πολυάριθμος Φράγκων στρατιὰ ἐπολιόρκησε τὸ φρούριον κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν· οἱ δὲ ἡρωϊκοὶ καὶ ἀδάμαστοι Μονεμβασῖται, ἐπὶ τρία ὅλα ἔτη ἀντιστάντες, φαγόντες δέ, ὡς οἱ ἐν Μεσολογγίῳ, πᾶν ἀκάθαρτον ζῶον, παρέδωκαν ἑαυτοὺς διὰ συνθήκης, ἥτις ἠσφάλιζε τὰ προνόμια αὐτῶν καὶ τὴν αὐτονομίαν. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ὁ Βιλλαρδουίνος Γ' ἐχώρησε πρὸς τὴν Μάνην ἐξ ἀνατολῶν, κατέλαβε δὲ τὴν ὡραίαν κοιλάδα, περὶ ἧς ἐν τῇ παρούσῃ ὁ λόγος, καὶ ἔκτισεν ἐπὶ λόφου μεγαλοπρεποῦς ἀξιοθέατον φρούριον. Τὸ φρούριον δὲ τοῦτο, εἰς τὸ ἄκρον σχεδὸν κείμενον, ἐκάλεσαν εὐλόγως οἱ Φράγκοι Pas avant [1]). Ἐπιτηρεῖ τὴν ἔξοδον ἀποκρήμνου χαράδρας καὶ δεσπόζει ἐπὶ ἰσχυρᾶς κλεισωρείας, ἥτις ἄγει κατ' εὐθεῖαν εἰς Ἀρεόπολιν καὶ Οἴτυλον. Ἐντεῦθεν λοιπὸν τὸ ὄνομα τοῦ Πασαβᾶ, ὅστις ἀπετέλει τὸ ἀνατολικὸν τῆς Μάνης μεθόριον, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου οἱ Φράγκοι ἔστησαν ὁριστικῶς, μὴ τολμήσαντες νὰ ἐκτείνωσι περαιτέρω τὴν ἑαυτῶν ἐξουσίαν. Κατὰ τοὺς ἔπειτα δὲ αἰῶνας τῆς Ὀσμανικῆς κατακτήσεως, οἱ Τοῦρκοι κατέλαβον ὡσαύτως τὸ φρούριον τοῦ Πασαβᾶ, ἐγκατεστάθησαν δὲ καὶ ἐπὶ τῆς εὐφόρου κοιλάδος, ἀναγκάσαντες τοὺς ἐγχωρίους νὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς τὰ ἐνδότερα, νὰ κατοικήσωσι δὲ ἐπὶ τῶν ἀπροσίτων τοῖς Τούρκοις ὑπωρειῶν καὶ ὀρέων. Ὁ Βενετὸς Μοροζίνης, ἁλώσας τὸ φρούριον Πασαβᾶ, κατέστρεψεν αὐτὸ ὡς ἄχρηστον, ἢ μᾶλλον ἐπικίνδυνον εἰς τὴν βενετικὴν κυριαρχίαν, καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ Ζανετάκη καὶ τοῦ Παναγιωτάρου ἐκάθηραν ὁριστικῶς ἀπὸ τῶν Τούρκων τὴν ὁμώνυμον κοιλάδα, ἐκδικήσαντες τῶν συγγενῶν των τὴν δολοφονίαν. Εἰς τὰς ἱστορικὰς δὲ ταύτας περιπετείας ἀποδίδω εὐλόγως τὸ ἐν τῇ παμφόρῳ κοιλάδι ἀραιὸν τοῦ κατοικοῦντος πληθυσμοῦ.

Σήμερον πλέον τὸ περιώνυμον φρούριον τοῦ Πασαβᾶ, οἰκητόρων ἔρημον, κατάφυτον αὐτὸ καὶ ὑπὸ καταφύτων λόφων καλλιτεχνικῶς περιστοιχούμενον, μνημεῖον πε-

1) Μὴ περαιτέρω.

ριπετειῶν ἱστορικῶν καὶ κατακτήσεων, ἐπιδεικνύει εἰς ῥεμβὸν ὑπὸ τῆς ἐρημίας ὁδοιπόρον μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια ἀγερώχων ἐπάλξεων.

Διατελῶ

Πρόθυμος

Π. Κ.

ΔΙΕΚΡΙΘΗ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΣΙ...

Α'

Θὰ συνηντήσατε κἄποτε, ὅσον ὀλίγον καὶ ἂν συχνάζητε εἰς τοὺς περιπάτους, κομψὴν καὶ εὐσταλῆ δεσποινίδα μετὰ χάριτος πολλῆς βαδίζουσαν καὶ προπορευομένην γυναικὸς ἡλικιωμένης, φερούσης πενιχρὰ ἀλλὰ καθαρὰ ἐνδύματα.

Ἡ νεᾶνις διευθύνει ἔνθεν κἀκεῖθεν μεθ' ὑψηλοφροσύνης τοὺς ὀφθαλμούς, ἀτενίζει ἀπαράχως πάντα διερχόμενον, κουμβόνει ἐνίοτε τὸ δεξιόν της χειροκτιον, προσέχουσα ὅμως μὴ ἀποκαλυφθῶσιν αἱ ἐπιρραφαὶ καὶ οἱ τετριμμένοι δάκτυλοι τοῦ ἀριστεροῦ, ἐξαίφνης δὲ ταχύνει τὸ βῆμα ὡσεὶ ἐπειγομένη. Τοῦτο ἀναγκάζει τὴν ἀκόλουθον πρεσβύτιδα νὰ σπεύδῃ ἐπίσης, μέχρις ὅτου ἡ νεᾶνις ἐλαττώσῃ πάλιν τὴν ταχύτητα τοῦ δρόμου της.

Ἅπαξ ἢ δίς καθ' ἑκάστην ἑκατοστὸν βημάτων, ἡ νεᾶνις στρέφει πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλήν, ὡσεὶ ἀναμετροῦσα τὴν ἀπόστασιν, ἥτις χωρίζει αὐτὴν τῆς συνοδοῦ χωρὶς δὲ οὐδὲν νὰ ἐκφράσῃ τὸ ἄλλως τε γλυκύτατον βλέμμα της, ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ μετά τινα χρόνον τὸ αὐτὸ πείραμα.

Ἐὰν μακρόθεν διακρίνῃ γνωστόν τινα φίλον ἢ φίλην, ἀδελφὸν τῆς ἄλλοτε συμμαθητρίας ἢ αὐτὴν ταύτην, τότε δὶς καὶ τρὶς στρέφει πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ βλέμμα της λαμβάνει παράδοξόν τινα ἔκφρασιν, συμμιγῆ προσταγῆς καὶ παρακλήσεως. Ἡ πρεσβῦτις τότε ἵσταται ἡ μᾶλλον προσηλοῦται στιγμάς τινας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἔπειτα ἐπαναλαμβάνει βραδυτέρῳ βήματι τὸν δρόμον της. Ὅταν δὲ ὁ αἴτιος τῆς σιωπηρᾶς ταύτης σκηνῆς πλησιάσῃ καὶ ἀποκαλυφθῇ πρὸ τῆς δεσποινίδος, ἀποτείνων ἔστιν ὅτε καὶ λέξιν τινὰ φιλόφρονα, αὐτὴ τῷ ἀπαντᾷ διὰ κλίσεως τῆς κεφαλῆς καὶ μειδιάματος πλήρους εὐγενείας. Πρᾶγμα ὅμως παράδοξον. Χωρὶς νὰ χαιρετισθῇ, ἀποδίδει καὶ ἡ πρεσβῦτις ἐλαφρόν τινα χαιρετισμόν· βλέπουσα ὅμως ὅτι οὐδὲ κἂν παρετηρήθη οὕτος, σκυθρωπάζει καὶ ἔκφρασις πόνου διαχύνεται ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου της.

Β'

Ὅτε κατὰ πρῶτον τὴν εἶδον, ἡ ἀγνὴ καὶ ὑπερήφανος μορφή της μοὶ παρήγαγε βαθυτάτην αἴσθησιν. Ἰδού, εἶπον, ὡραία κόρη ἐξ ἐκείνων ἃς σπανίως συναντᾷ τις ἐνταῦθα. Ἰδίᾳ ἡ ἀφελὴς καὶ ἁπλουστάτη περιβολή της, ἡ σεμνότης τοῦ τρόπου, ἡ ἔλλειψις πάσης ὑποκρισίας ἢ σεμνοτυφίας ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ κυκλοφορίᾳ τῶν βλεμμάτων της, ἡ ἀπὸ πάσης σατανικῆς ἀνακαλύψεως ἀπηλλαγμένη λεπτοτάτη ἐπιδερμίς της, ἔτι δὲ τὸ ἔνδυμά της αὐτὸ καλῆς σχετικῶς ποιότητος, ἀλλὰ ποῦ καὶ ποῦ ἀδιορατους ἔχον τριβὰς εἰς ἔνδυσιν τῆς ἀπορίας τοῦ πλούτου καὶ τῆς ὑπάρξεως ἄλλου τινὸς κατὰ πολὺ ἀνωτέρου ἠθικοῦ προτερήματος, ὅλα ταῦτα ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον μου, διότι ἀπὸ τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας μέχρι τοῦ Ὀλυμπείου τὴν αὐτὴν ἐβαδίζομεν ὁδόν, ἐγὼ δὲ ἠκολούθουν ἀμέριμνος καὶ οὐδεμία ἄλλη σκέψις ἀπησχόλει τὸν νοῦν μου.

Ἔκτοτε πολλάκις τὴν συνήντησα. Τὴν εὗρον δὲ πάντοτε τὴν αὐτήν, μὲ τὴν σταθερὸν βάδισμα καὶ τὴν ἀπαραίτητον γραῖαν ἀκόλουθον εἰς τὴν κεκανονισμένην ἀπόστασιν.

Ἀλλ' ὁ χειμὼν φαίνεται εἶχε διακόψει τοὺς περιπάτους της. Τοῦτο οὐδὲ τὸ ἐννόησα ἐγώ, διότι τὸ πρὸς τὴν καλὴν κόρην ἐνδιαφέρον μου προήρχετο ἐκ τῶν διαβατικῶν ἐντυπώσεων ἁπλοῦ παρατηρητοῦ.

Ὅτε ὅμως κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως τὴν εἶδον μακρόθεν ἐρχομένην, ἠσθάνθην τὴν ἀγνὴν ἐκείνην χαράν, ἥτις συγκινεῖ ἰδίᾳ τὸν ἐν τῇ ξένῃ, ὅταν συναντήσῃ πρόσωπον γνωστὸν καὶ διερχόμενος πλησίον της, τῇ ἀπηύθυνα μειδίαμα ἀδελφικόν, ἀκούσιον. Ἡ πτωχὴ κόρη δὲν ἐνόησε τὸ μειδίαμά μου. Αὐτὴ δὲν ἦτο παρατηρητής, οὐδὲ μὲ εἶχεν ἴσως παρατηρήσει ποτέ. Ἠγνόει τὴν αἰτίαν δι' ἣν τῇ ἐμειδίασα, καὶ ὁ ἀθῶος τῶν ὀφθαλμῶν μου χαιρετισμός, ἡ ἀκουσία τῶν χειλέων μου διαστολὴ τὴν προσέβαλον.

Ῥοδόχρουν νέφος αἰδοῦς περιέβαλε τὴν ὡραίαν μορφήν της, καὶ ἡ κεφαλὴ μετὰ περιφρονητικὸν κίνημα ἐστράφη ἀντιθέτως.

Ἡ γραῖα ἀκόλουθος, μόνον ἐκείνη, δὲν ἔστρεψεν ἀπ' ἐμοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Τοὐναντίον, ὡς προσβληθεῖσα καὶ αὐτή, μὲ ἠτένισεν ἀπειλητικῶς καὶ παρῆλθεν...

Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δὲν προσέσχον ποσῶς εἰς τὸ ἀπειλητικὸν βλέμμα της. Τί τὴν ἔμελεν αὐτήν, ἂν ἐμειδίασα πρὸς τὴν δεσποινίδα! Παράδοξον νὰ ὀργίζωνται τῶρα καὶ αἱ γραῖαι ὑπηρέτριαι διὰ λογαριασμὸν τῶν κυριῶν των!

Τὸ ἐρώτημα ὅμως τῆς κόρης μὲ ἐλύπησε βαθέως. Μὲ παρεγνώρισεν, ἐσκέφθην. Καὶ ἐν τούτοις πόσον σπάνιον κατέστη τὸ ἐρώτημα τοῦτο! Εὐγενὴς κόρη! ἐψιθύρισα.

Γ'

Πρό τινων ἡμερῶν ἐκαθήμην ἐν τινι ὑπαιθρίῳ καφενείῳ τῶν Στύλων μεθ' ἑνὸς τῶν φίλων μου, διαβοήτου ἐχθροῦ τῶν ἐφημερίδων καὶ τῆς ἐλευθεροτυπίας. Εἶνε ἀδύνατον νὰ τὸν ἀπαντήσῃ τις, χωρὶς νὰ ἀκούσῃ ἀφορισμοὺς κατ' αὐτῶν. Ἂν εἶχε τὴν δύναμιν, θὰ τοὺς ἐκαρατόμει ὅλους τοὺς δημοσιογράφους, ἀπὸ ἐμοῦ ἐξαιρουμένου. Ὅλοι βλάπτουσιν, ὅλοι καταστρέφουσι, λέγει καὶ ἐπαναλαμβάνει. Οὐδὲν κακὸν γίνεται ἐν τῷ κόσμῳ χωρὶς νὰ τὸ ἀποδίδῃ εἰς τὸν τύπον· τόσον δὲ εἶνε ὑπερβολικὸς ὥστε, ὅτε ἡμέραν τινὰ τὸν εἶδον σπεύδοντα, διότι ραγδαία ἔπιπτε βροχὴ καὶ κἄτι ψιθυρίζοντα. — Μήπως τὰ ἔχῃς πάλιν μὲ τὰς ἐφημερίδας; τὸν ἠρώτησα.

Ὡς ἡ λείχουσα τὴν ῥίνην καὶ πίνουσα τὸ αἷμά της μυθικὴ γαλῆ, οὕτω καὶ αὐτὸς εἶνε τακτικὸς ἀναγνώστης ὅλων τῶν ἐφημερίδων διὰ νὰ συγχίζηται. Ἅπαξ τοὐλάχιστον θὰ κραυγάσῃ ὡς μανόμενος, ἀναγινώσκων τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην εἰς μίαν τοὐλάχιστον παράγραφον· τὸν θὰ ῥήξῃ κραυγὴν ἀγανακτήσεως. Συνήθως δὲ ἔχει δίκαιον, διότι ἔχει ὅλως ἰδίον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι. Εἰς ὅλα πέλος πταίει ὁ τύπος κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ καλοῦ τούτου φίλου, ὅστις, ἂν εἰς ὅλους ἐνεπιστεύετο τὰς θλίψεις του, πρὸ πολλοῦ θ' ἀπέκτα τὸν τίτλον τοῦ μονομανοῦς.

Συνδιελεγόμεθα λοιπὸν ἐν τῷ καφενείῳ τῶν Στύλων, θέμα δὲ ὁμιλίας εἴχομεν τὸ προσφιλές του θέμα. Προσεπάθουν νὰ τὸν πείσω περὶ ἀδίκων τινῶν αἰτιάσεών του ἀλλὰ ματαίως· ὅταν δὲ τῷ ἐξηκόντιζον ἐπιχειρήματα τόσον λογικά, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ τὰ ἀντικρούσῃ, ἀντὶ νὰ πεισθῇ...

— Μήπως καὶ σὺ δὲν εἶσαι ὁ ἴδιος; μοῦ ἀπήντα. Ἴσως ἀγνοῶ τὸν λόγον δι' ὃν καὶ εἰς τοῦτο πταίει ὁ τύπος, ἀλλὰ... βεβαίως αὐτὸς πταίει!...

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο ἔξωθεν τοῦ καφενείου ἡ γνωστή μας δεσποινὶς μετὰ τῆς ἀχωρίστου γραίας της.

Ἂς ἀφήσωμεν αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν, τῷ εἶπον. Ἄφες νὰ σοῦ διηγηθῶ τί μοῦ συνέβη πρό τινων ἡμερῶν μὲ τὴν νέαν ἐκείνην.

— Ποίαν νέαν;

— Αὐτήν.

— Ἐκείνο τὸ παληοκόριτσο! ἀνέκραξε μετ' ἀγανακτήσεως καὶ ἀπεχθείας.

— Ναί. Τὴν γνωρίζεις; Πῶς;

— Ἀρκετὰ καλά. Ἤθελα μάλιστα νὰ τὴν γνωρίζω καλλίτερα διὰ νὰ ἠμπορῶ νὰ τὴν.. δείρω.

— Καὶ διατί;

— Διατί; Ἀλλὰ δὲν γνωρίζεις λοιπὸν ὅτι ὑπὸ τὸ κομψὸν αὐτὸ περικάλυμμα κρύπτεται ἀγενεστάτη ψυχή; Δὲν γνωρίζεις ὅτι ἡ γραῖα αὐτή, τὴν ὁποίαν σύρει ὀπίσω της, χωρὶς νὰ καταδέχηται ποτὲ νὰ τῇ ἀποτείνῃ τὸν λόγον, εἶνε ἡ μάννα της!

Εἰς τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ἠσθάνθην φρικίασιν.

Ἡ ἀρίστη ἰδέα, ἣν περὶ τῆς κόρης εἶχον σχηματίσει, διελύθη. Ἠσθάνθην καὶ ἐγὼ ἀγανάκτησιν, ἀπέχθειαν, μῖσος κατὰ τῆς ἀσεβοῦς θυγατρός.

Καὶ τὸ βλέμμα μου, ὅπερ τὴν παρηκολούθει μέχρι πρὸ μικροῦ μετ' ἀδελφικῆς στοργῆς, ἀπεστράφη ἐξ αὐτῆς μετὰ περιφρονήσεως.

Δ'

Ὅτε ἐπεστρέφομεν ἐκ τοῦ περιπάτου, εἴτε διὰ ν' ἀπαλλαγῶ τῆς κακῆς ἐντυπώσεως, ἣν μοὶ προξένησεν ἡ ἀποκάλυψις ἐκείνη, εἴτε διὰ νὰ πειράξω ὀλίγον τὸν φίλον μου, τὸν ἠρώτησα, μετὰ δόσεώς τινος κακίας, μὴ πιστεύων ὅμως ποτὲ ὅτι τοῦτο θὰ ἐζήμιου ἐμὲ πάλιν:

— Μήπως καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην πταίει ὁ τύπος;

— Ναί, ἀπήντησε.

Μετὰ τόσης δὲ πεποιθήσεως ἀπήγγειλε τὴν μονοσύλλαβον ταύτην καταδίκην μου, ὥστε, δὲν ἐτόλμησα νὰ γελάσω.

— Καὶ ὁ λόγος;

— Τὸν λόγον ἔπρεπε νὰ τὸν γνωρίζητε

σεῖς πρὸ πάντων, κύριοι. Κρατοῦντες τὴν σάλπιγγα τῆς δημοσιότητος καὶ διαφημίζοντες ἀνεξετάστως τὰ ὀνόματα τρυφερῶν ὑπάρξεων, οὐδέποτε ἐσκέφθητε ποῖον ἠφανιστήριον χύνετε εἰς τὰς καρδίας των. Συνεργοῦντες μετ' ἀσυνειδήτων γονέων ἢ συγγενῶν, θελόντων νὰ ἐπιδειχθῶσι πρὸς βλάβην τῶν τέκνων των ἢ νὰ κολακεύσωσιν ὁρμὰς ἐπικινδύνους, ἃς αὐτοὶ πάλιν ἀνέπτυξαν, διεδώσατε κακὸν τοῦ ὁποίου ἴδοῦ αἱ συνέπειαι. Ἡ κόρη αὕτη ἐλάτρευε τὴν μητέρα της· ἦτο δὲ ἡ ἐπιμελεστέρα τῶν μαθητριῶν τοῦ σχολείου εἰς ὁ ἐφοίτα. Καθ' ἑκάστον ὅμως ἔτος σὺν τῇ ἀναπτύξει της ἀνεπτύσσετο καὶ εἴδος τι ὑπερηφανείας ἐν αὐτῇ ἵνα μὴ εἴπω περιφρονήσεως πρὸς τὴν πτωχὴν μητέρα της, τὸν πατέρα της καὶ τοὺς ἐργάτας ἀδελφούς της. Ἡ δὲ ὑπερηφάνεια αὕτη ἀνεπτύσσετο ἐξ ἀναλογίας πρὸς τὰς περὶ αὐτῆς δημοσιεύσεις ἐν ταῖς ἐφημερίσιν, ἃς ἤρχισε καὶ αὐτὴ ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ πιστεύῃ, καί τοι ἐγνώριζεν ἄριστα ὅτι ἐγίνοντο πρὸς χάριν καὶ κατὰ παράκλησιν τοῦ πατρός της... ὅστις ἦτο... διανομεὺς ἐφημερίδων! Καί τοι καθ' ὅλα τὰ ἄλλα ἀξιότιμος κόρη, ἐφαντάσθη ἑαυτὴν ἀδικουμένην ἕνεκα τοῦ ταπεινοῦ γένους της. Αὐτὴ ἥτις, ὡς τοσάκις ἔγραφεν ἐν ταῖς ἐφημερίσι καὶ ἀνεγνώσθη ὑφ' ὅλου τοῦ κόσμου, ἦτο τόσον ἔξοχος, τόσον εὐφυής, πῶς νὰ βαδίζῃ ἐνώπιον αὐτοῦ τούτου τοῦ κόσμου· μετὰ τῆς μάννας της, ἡ ὁποία χθὲς ἀκόμη ἐξενόπλυνε; Αὐτὴ πῶς νὰ μὴ καταφρονῇ τὰ χυδαῖα ἐπιτηδεύματα τῶν γονέων; Καὶ νομίζεις μόνον αὐτή; Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα φοβερώτερα ἀκόμη παραδείγματα πλουσίων, πτωχῶν παίδων καὶ νεανίδων...

Ε'

Ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἀποχωρισθῶμεν, ὁ εὐγλώττος ἀλλὰ παράφορος φίλος μου, θλίβων μου τὴν χεῖρα, μοὶ λέγει:

— Μοῦ κάμνεις μίαν χάριν;

— Εὐχαρίστως, τῷ ἀπήντησα, ἀλλ' ὑπὸ ἕνα ὅρον.

— Ποῖον;

— Νὰ μὴ μὲ παρακαλέσῃς νὰ δημοσιεύσω τι διὰ καμμίαν συγγενῆ σου ἐξετασθεῖσαν...

— Κάτι σχετικὸν θὰ σὲ παρακαλέσω καὶ ἐγώ. Μοῦ ὑπόσχεσαι;

— Ναί.

— Νὰ ἐνθυμηθῇς ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, ἐὰν πρόκειται ποτὲ νὰ δημοσιεύσῃς σὺ ἢ διὰ συναδέλφου σου κἀνὲν διαφοράκι παιδικὸν ἀρχίζον μὲ τὰς λέξεις: «Διεκρίθη ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν...»

— Ἔχουσι κάποτε δίκαιον καὶ οἱ μονομανεῖς, ἐσκέφθην ἀπερχόμενος.

Ι. Μ. Δ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Περὶ οὐδενὸς ἄλλου γίνεται λόγος ἀπό τινων ἡμερῶν εἰμὴ περὶ ἐκλογῶν. Μεγάλη μερὶς τῶν ὑποψηφίων δημοτικῶν ἀρχόντων σκορπίζει τὰς πατριωτικὰς ἰδέας της καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ βαλαντίου ἐν τοῖς οἰνοπωλείοις, οὗσα βεβαία ὅτι οὐδ' ἐκεῖναι ἐξαντλοῦνται ἢ ἐπιβάλλουσιν ὑποχρέωσίν τινας οὐδὲ τοῦτο θ' ἀρνήσῃ ν' ἀναπληρωθῇ... Τὸ μειδίαμα ἐπανθεῖ ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν ὑποψηφίων· ἡ ἀγορὰ δὲ καὶ ἡ ἀπάτη δίδουσαι χεῖρα βοηθείας θὰ προαγάγωσι τοὺς ὑπηρέτας τῶν εἰς ἄρχοντας, στέφουσαι αὐτοὺς διὰ τῆς ἐπιτυχίας. Ὀλιγίστοι εἶσαι ἄξιοι νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὴν ἀρχήν. Καὶ ὀλιγίστοι πάλιν ἐκ τούτων θὰ ἀνέλθωσι, διότι εἶνε γόησσα τῆς κολακείας ἡ γλῶσσα καὶ τὴν προτιμῶσιν οἱ ἐκλογεῖς τῆς αὐστηρᾶς τοῦ καθήκοντος διαταγῆς.

Ἡ δὲ ἐλευθερία; Ποῦ ἠκούσατε περὶ αὐτῆς; Καὶ εἶνε ἄραγε πολλοὶ ἐκεῖνοι ὅσοι θὰ προσέλθωσιν ἐλεύθεροι παντὸς δεσμοῦ καὶ συμφέροντος; παντὸς πάθους καὶ φατριασμοῦ πρὸ τῆς κάλπης; Τὸ εὐχόμεθα.

* * *

Ἐν μόνον πρᾶγμα δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοήσωμεν σχετίζομενον πρὸ τὸ ἄνω ζήτημα. Τὴν ἐξῆς ἀγγελίαν ἣν βιβλιοπωλεῖόν τι ἐδημοσίευσε χθὲς διὰ τῶν ἐφημερίδων.

«Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν πωλεῖται εἰς τιμὰς φετρίας... μελάνη.»

— Διατί; — Μυστήριον...

* * *

Ὅπως ἐν μέσῳ θερμῆς νυκτός, καθ' ἣν μάτην πειρᾶται ὁ ὁδοιπόρος νὰ εὕρῃ ἀνάπαυσιν, μία καὶ μόνη πνοὴ αὔρας δροσίζει αὐτὸν καὶ ἀποδιώκει τὸν κάματόν του, οὕτω καὶ ἡμᾶς ἐν μέσῳ τῆς κολάσεως τῶν καρατομήσεων καὶ τῶν ἐκλογῶν συνεκίνησε βαθέως ἐν ὅσμα ῥακόρθεν ἀντηχήσαν. Ἡ λύρα ἐφ' ἧς ἐτονίσθη, ἐθραύσθη ἤδη ἀπὸ πολλοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἀγνωμόνων ὤτων ἡμῶν ἐξηλείφθησαν οἱ τελευταῖοί της ἦχοι· ἀλλὰ τὸ ὅσμα εἶνε γλυκὺ καὶ συγκινεῖ, διότι, τὸ ἔψαλε ποτὲ εἷς τῶν μεγαλειτέρων εὐεργετῶν τῆς χώρας μας, καρδία ποιητοῦ πάλλουσα δι' αὐτὴν ὑπὸ πορφύραν βασιλικήν, ὁ Λουδοβίκος τῆς Βαυαρίας, ὁ ὑμνητὴς τῶν ἀγώνων τῆς Ἑλλάδος. Εἶνε δὲ τοσοῦτον μᾶλλον ἄξιον μελέτης τὸ ἄσματοῦτο, καθότι ἐποιήθη κατ' ἐποχήν, καθ' ἣν πικρίας εἴχομεν πληρώσει τὴν καρδίαν του. Ἐδημοσιεύθη δὲ νῦν τὸ πρῶτον ἐν Γερμανίᾳ καὶ μετεφράσθη ἑλληνιστὶ ὑπὸ τῆς Τεργεσταίας *Ἡμέρας*:

«Ἐὰν εἰς μοναρχίαν, ἐὰν εἰς δημοκρατίαν θὰ κατηρτίζετο, τοῦτο πρὸς ἔριν ἦτο ἀδιάφορον. Ἐγὼ ἐν καὶ μόνον ἤθελα, τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ὁρμὴ αὕτη τῆς καρδίας μου ἦτον ἐμπαθής, διάπυρος. Ἀναμιμνησκόμενος τοῦ παρελθόντος, ὤκτειρα τὸ παρόν. Καὶ ἐὰν οἱ ἕλληνες ἐδείχθησαν πρὸς τοὺς γερμανοὺς ἀγνώμονες, δὲν πρέπει τοῦτο νὰ μειώσῃ τὴν ἡμετέραν συμπάθειαν. Ἂς μὴ καταστῶμεν καὶ ἡμεῖς ἔνοχοι ἀγνωμοσύνης! Ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐλάβομεν τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας· εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀφείλομεν ὅ,τι ἀπεκτήσαμεν θεσπέσιον. Αἱ ἐπὶ τοῦ ἡλίου κηλῖδες οὐδαμῶς μειοῦσι τὴν λάμψιν του».

Αἱ ἐπὶ τοῦ ἡλίου κηλῖδες... Εἶνε δυστυχῶς πολλαὶ αὗται, ὦ ἱερὰ τοῦ βασιλέως καὶ ποιητοῦ σκιά. Τόσαι πολλαί, ὥστε καὶ σὲ ἀκόμη ἀπέκρυψαν ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ λαοῦ ὃν εὐηργέτησας. Μόνοι οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων σὲ ἐνθυμοῦνται ἀκόμη, διότι ἐκ τύχης βλέπουσι τὸ ὄνομά σου συνεχῶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Οἱ ἄλλοι; Ποῖος τοὺς διδάσκει τῶρα νὰ εὐλογῶσι τὴν μνήμην σου; Ποῖος ἐσκέφθη ἐξ ὅσων τὸ ταμετὸν σου διέθρεψε καὶ ἡ ἀγκάλη σου ἐθέρμανε νὰ μνημονεύσῃ τὸ ὄνομά σου, νὰ ἐξιστορήσῃ τὰ ἔργα σου; Ἀπορούμεθα δι' αὐτοὺς ἀναγινώσκοντες τὰ ὀνόματά των ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος δωρεῶν σου.

«Διορισθεὶς νὰ παραστήσῃς τὴν βαθεῖαν κατὰ τοῦτο τῶν Ἑλλήνων εὐγνωμοσύνην», ἔγραφε πρὸς Σὲ ὁ πρόεδρος τῆς ἐν Τροιζῆνι Γῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, «δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὴν Μεγαλειότητά σου ὅτι ἡ φιλάνθρωπος ὑπὲρ αὐτῶν κηδεμονία Σου ἀνταμείβεται μὲ τὰς εὐλογίας τῶν ἐλευθέρων τῆς Ἑλλάδος λαῶν, οἱ ὁποῖοι ἀφιερόνουν μέγα μέρος τῶν προσφιλεστέρων ἐλπίδων των εἰς τὴν εὐαίσθητον καὶ μεγάλην ψυχήν σου.»!

Καὶ ὅμως δὲν εὑρέθη ἐν τεμάχιον μαρμάρου ἐν Ἑλλάδι, ἐφ' οὗ νὰ ὑπάρχῃ τὸ ὄνομά Σου τοὐλάχιστον ἐγκεχαραγμένον.

* * *

Τὸ σεμνὸν κενοτάφιον ὅπερ ἡ πρωτοβουλία τῆς ἐνθουσιώδους καὶ ποιητικῆς καρδίας τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου ἀνήγειρεν ἐκεῖ παρὰ τὸ Πανεπιστήμιον εἰς μνήμην ἀγῆρω τῶν Ἱερολοχιτῶν, ἀπογυμνωθὲν τοῦ περὶ αὐτὸ δασυλλίου, ἕνεκα τῆς ἐπὶ τοῦ τόπου ἐκεῖ ἱδρύσεως τῆς Βαλλιανείου Βιβλιοθήκης, πρόκειται νὰ μετακομισθῇ καὶ αὐτὸ εἰς θέσιν ὅλως ἀκατάλληλον. Προτάσεις ἐγένοντο πολλαὶ μέχρις ὥρας, ἀλλὰ μετ' οὐδεμιᾶς εὕρομεν συνδραζόμενον τὸ πνεῦμα τῶν ἱδρυτῶν. Τὸ κενοτάφιον ἱδρύθη ἐκεῖ ἵνα διερχομένη ἡ νεολαία τῶν γραμμάτων ἀναμιμνήσκηται ὅτι εἰς τὴν τάξιν της ἀνῆκον καὶ οἱ πρωτομάρτυρες ἐκεῖνοι τῆς ἐλευθερίας. Διατί τὸ κενοτάφιον τῶν Ἱερολοχιτῶν νὰ μὴ φιλοξενηθῇ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πρὸ τοῦ Πανεστημίου κήπου;

* * *

Μακαρίζουσι βεβαίως ἡμᾶς οἱ ξένοι διὰ τὰς ἐν τοῖς διαφόροις σχολείοις ἐπιτελουμένας προόδους. Νὰ μὴ εὑρεθῇ μεταξὺ τόσων ἐν τοὐλάχιστον μὴ ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὰς ἐλπίδας τοῦ κοινοῦ; Νὰ μὴ εὑρεθῇ εἰς τοὐλάχιστον μαθητής, μία μαθήτρια μὴ διακριθέντες διὰ τῶν εὐστόχων ἀπαντήσεων καὶ τῆς ἐξόχου εὐφυίας των; Νὰ μὴ εὑρεθῇ εἰς τοὐλάχιστον ἐκ τῶν διδασκάλων ἄναξιος θερμῶν συγχαρητηρίων; ἢ μία κἂν διδασκάλισσα ἐπιδείξασα ζῆλον ὀλιγώτερον τῆς συναδέλφου της;

Βεβαίως ζῶμεν ἐν παραδόξῳ χώρᾳ. Κλιματολογικοὶ ἴσως λόγοι συντείνουσιν εἰς τὴν πρωτοφανῆ ταύτην τῶν γραμμάτων ἐπίδοσιν καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν καλὸν θὰ ἦτο νὰ κλεισθῶσιν ἐπίτηδες ἔτη ὅλα τὰ σχολεῖα, διότι ἄλλως θ' ἀνατραπῇ πᾶσα συνθήκη κοινωνικὴ καὶ ἐντὸς βραχέως αἱ μυριάδες τῶν μαθητῶν καὶ τῶν μαθητριῶν θὰ μεταβληθῶσιν εἰς λεγεῶνας σοφῶν... ἀφ' ὧν ὁ Θεὸς νὰ σώσῃ τόπον ἔχοντα ἀνάγκην καὶ τινων... ὀλιγώτερον εὐπαιδεύτων!..

ΞΕΝΗΡΕΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Ο ΑΤΥΧΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

Τὸ λυκόφως τῆς ἑσπέρας εἶχεν ἤδη διαχυθῆ ἐπὶ τῶν ἀπεράντων ἐκτάσεων τῆς Αὐστραλίας, ὁπόταν τριακονταέτις περίπου γυνή, ξανθῆς φυσιογνωμίας, κρατοῦσα ἀπὸ τῆς χειρὸς τὴν μικράν της κόρην, ἐφάνη ἐξερχομένη τοῦ ἀπέναντι σκιεροῦ δάσους. Ἔβαινε μετὰ ταχύτητος πρὸς τὴν ἀθλίαν αὐτῆς κατοικίαν, κειμένην πλησίον τῆς ἀπεράντου ἰδιοκτησίας πλουσίου ἄγγλου γαιοκτήμονος.

— Μητέρα, γιατί εἶσαι λυπημένη ἀπόψε ; ἠρώτησεν ἡ κόρη, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ πυκνούμενον σκότος ἤρχισε νὰ τὴν τρομάζῃ, ἡ δὲ μήτηρ της ἐβάδιζε σιωπηλή.

— Ἐγὼ λυπημένη, ἀγαπητή μου Λουΐζα ; ἀντεῖπεν ἡ μίστρες Ὄλμουργ, θωπεύουσα τὴν κεφαλὴν τοῦ τέκνου της· ὄχι, δὲν εἶμαι.

— Δὲν λὲς τίποτε· μήπως εἶσαι θυμωμένη μαζῆ μου ; ἠρώτησε δειλῶς ἡ νεᾶνις.

— Ὄχι, κόρη μου, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ, σταματήσασα ἐν' ἀσπασθῆ αὐτὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου. Πῶς νὰ εἶμαι θυμωμένη μαζῆ σου, ἀφοῦ εἶσαι τόσον καλή, τόσον φρόνιμη καὶ τόσον εὐπειθής ;.

— Τότε, μαμᾶ, θὰ συλλογιέσαι τὸν πατέρα.

Ἡ μίστρες Ὄλμουργ δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐπέσπευσε τὸ βῆμα, θέλουσα νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν καλύβην των.

Μετὰ τέταρτον τῆς ὥρας ἔφθασαν πρὸ τῆς ταπεινῆς αὐτῶν κατοικίας. Ἡ μήτηρ ἠνέῳξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν· ἤναψε χονδροειδῆ λυχνίαν, τοποθετημένην ἐπὶ ξυλίνης τραπέζης, μεθ' ὃ παρέθηκε τὸ λιτὸν αὐτῶν δεῖπνον.

Ἡ κατοικία αὕτη, ἰσόγαιος καὶ ἀποτελουμένη ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου δωματίου, ἦτο ἐν τούτοις καθαρωτάτη, χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῆς μίστρες Ὄλμουργ, χωρικῆς γερμανίδος, μεταναστευσάσης μετὰ τοῦ συζύγου καὶ τοῦ τέκνου των πρὸ πενταετίας εἰς Αὐστραλίαν πρὸς ἀπόκτησιν ἀμετρήτου, ὡς ἔλεγον, περιουσίας· ἀλλ' ἡ ἐξέλιξις τῆς βραχυτάτης ταύτης ἱστορίας θ' ἀποδείξῃ ὅτι αἱ ἐλπίδες αὐτῶν διεψεύσθησαν, καὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην εὑρισκόμενοι εἰς φοβερὰν ἔνδειαν ἐστεροῦντο τῶν ἀναγκαίων χρημάτων, ἵνα ἐπανακάμψωσιν εἰς Γερμανίαν, ὅπερ σφόδρα ἐπεθύμουν. Ὁ σύζυγός της μέχρι τινὸς διατελέσας ἐπιστάτης τῶν φυτειῶν γάλλου τινὸς κτηματίου, ἀφῆκε πρὸ ἑνὸς ἔτους τὴν θέσιν του ταύτην πρὸς εὕρεσιν καλλιτέρας, ἀποχωρισθεὶς τῆς οἰκογενείας του προσωρινῶς· ὁ γαιοκτήμων ὅμως, ἀντικαταστήσας τὸν Ὄλμουργ δι' ἑτέρου, διέταξε τὴν οἰκογένειάν του ν' ἀπέλθῃ τῆς ἰδιοκτησίας του, κατοικήσασαν ἔκποτε τὴν γνωστὴν ἡμῖν κατοικίαν καὶ μὴ ἐπανιδοῦσαν πλέον τὸν προστάτην της.

Ὅτε τὸ δεῖπνον ἐτελείωσεν, ἡ μίστρες Ὄλμουργ ἤρξατο ῥάπτουσα, ὡς συνήθως.

— Μήπως εἶσαι κουρασμένη, Λουΐζα, καὶ θέλεις νὰ κοιμηθῆς ; ἠρώτησε τὴν κόρην της, ἐρεδομένην ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ παρατηροῦσαν αὐτὴν ἀτενῶς.

— Ὄχι, ἀγαπητή μου μαμᾶ, θέλω νὰ μείνω σιμά σου· Μίλησέ μου γιὰ τὴν πατρίδα μας, τὴν Γερμανίαν, γιὰ τὰ σχολειά της, ὅπου τὰ παιδάκια μανθάνουν τόσα καλὰ πράγματα !

Ἡ δύστυνος μήτηρ, στενάξασα, ἀφῆκε τὸ ἔργον ἐπὶ τῶν γονάτων της, μεθ' ὃ ἐφίλησε τρυφερῶς τὸ μέτωπον τῆς μικρᾶς Λουΐζας.

— Δὲν πρέπει νὰ κλαῖς, καλή μου μαμᾶ, προσέθηκεν ἡ κόρη, αἰσθανθεῖσα φλογερὸν δάκρυ, κυλῖσαν ἐπὶ τοῦ προσώπου της· ὁ πατέρας θὰ γυρίσῃ καὶ δὲν θὰ σὲ μαλώνῃ πιά.

— Σιώπα, ἀπεκρίθη ἡ ἀτυχὴς ἀκούσασα ταῦτα. Πᾶρε τὸ κερεκλάκι σου καὶ κάθισε κοντά μου, γιατὶ θὰ σοῦ διηγηθῶ κάτι τι.

— Πότε θὰ γυρίσῃ ὁ πατέρας, μαμᾶ ;

— Δὲν ἠξεύρω, ἀγαπητή μου Λουΐζα, σὲ λιγάκι, ἴσως, ἐὰν ζῇ ἀκόμη !

— Θὰ ζῇ, χωρὶς ἄλλο, ἀκόμη, εἶπεν ἡ νεᾶνις, παρατηρήσασα μετ' ἐκπλήξεως τὴν μητέρα της. Μοῦ 'πες νὰ προσεύχωμαι δι' αὐτὸν τὸ πρωὶ καὶ τὸ βράδυ, γιατὶ ὁ Θεὸς ἀκούει τὴν προσευχὴ τῶν παιδιῶν.

— Ναί, θὰ γυρίσῃ, Λουΐζα μου, εἶπεν ἡ μήτηρ, μὴ δυναμένη νὰ συγκρατήσῃ πλέον τὰ δάκρυά της· καὶ θὰ μᾶς ἀγαπᾷ καὶ τὰς δύο. Ἔπῆγε νὰ εὕρῃ εἰς ἄλλο μέρος χρήματα διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν ἀγαπητήν μας Γερμανίαν.

— Τί καλὰ θὰ εἶμε ἐκεῖ, αἴ, μαμᾶ ;

— Ναί, παιδί μου, ναί, καὶ ἡ μικρά μου Λουΐζα θὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ σχολεῖο μὲ τ' ἄλλα παιδάκια...

— Ὦ ! τί ὡραῖα· ποῦ θὰ εἶνε, μητέρα, πῶς ἤθελα νὰ ἦτον τώρα αὐτὴ ἡ στιγμὴ ἐκεῖ δὲν θὰ ζοῦμεν μόνοι ὅπως ἐδῶ τώρα !

— Πήγαινε, παιδί μου, εἶπε ἡ μήτηρ, θέλουσα νὰ μείνῃ ἐπ' ὀλίγον μόνη, ἵνα ὑποκρύψῃ τὴν συγκίνησίν της, πήγαινε νὰ μοῦ φέρῃς ἕνα ποτῆρι νερό· πρόσεχε τὸ πηγάδι.

— Ὦ ! προσέχω, εἶνε ἕνα φεγγαράκι ἔξω ! εἶπεν ἡ νεᾶνις σπεύδουσα νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν τῆς μητρός της.

Ἡ μίστρες Ὄλμουργ ἔμεινεν ἐπί τινας στιγμάς, τὴν κεφαλὴν ἐστηριγμένην ἐπὶ τῶν χειρῶν της ἔχουσα καὶ βεβυθισμένη εἰς ὀδυνηρὰς σκέψεις. Αἴφνης ἐσκίρτησεν, ἀκούσασα παρὰ τὴν θύραν της ἀνδρικὴν φωνὴν· ἐγερθεῖσα ἔδραμε πάραυτα καὶ συνήντησε τὴν Λουΐζαν ἐρχομένην.

— Ποῖος ἦτο ; τὴν ἠρώτησε· μὲ ποῖον μιλοῦσες ;

— Μ' ἕνα πτωχόν, μ' ἐζήτει λιγάκι ψωμί.

— Μ' ἕνα πτωχόν ! ἐπανέλαβεν ἡ μίστρες Ὄλμουργ ἐκπλήκτος, διότι δὲν ὑπῆρχον ἐπαίται ἐν τῇ ἀποικίᾳ· δὲν τοῦ εἶπες νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖο ;

— Ναί, μαμᾶ, τοῦ εἶπα, ἀλλὰ λέγει ὅτι δὲν ἔχει χρήματα. Μ' ἐρώτησε ἐὰν ὁ πατέρας μου εἶνε ἐδῶ καὶ ἂν ἠμποροῦσε νὰ περάσῃ τὴν νύκτα μαζῆ μας.

Ἡ μίστρες Ὄλμουργ, λαβοῦσα τεμάχιον ἄρτου ἐκ τοῦ ἐρμαρίου καὶ διατάξασα τὴν Λουΐζαν νὰ τὴν περιμείνῃ ὀλίγον, ἐξῆλθεν. Εἷς τινων βημάτων ἀπὸ τῆς καλύβης ἀπόστασιν εἶδεν ἄνδρα, καθήμενον ἐπὶ τοῦ κορμοῦ κεκομμένου δένδρου, φοροῦντα τετριμμένην ἐνδυμασίαν, παλαιὸν ψιάθινον πῖλον καὶ κρατοῦντα τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν του.

— Στάσου, φίλε μου, νὰ 'λιγάκι ψωμί, τῷ εἶπεν ἀγγλιστὶ ἡ μίστρες Ὄλμουργ. Μήπως εἶσαι ἄρρωστος ;

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ ἐπαίτης, ἀλλὰ δὲν εἶμαι καὶ καλά· τὰ μέλη μου εἶνε βαρειὰ καὶ μόλις τὰ κινῶ. Δὲν ἔχετε νὰ μοῦ δώσετε κανὲν μέρος νὰ κοιμηθῶ ;

Ἡ μίστρες Ὄλμουργ, ἀκούσασα τὴν φωνὴν ταύτην ἐρρίγησε· παρετήρησε τὸ ὠχρὸν καὶ καταβεβλημένον αὐτοῦ πρόσωπον ἐπισταμένως καὶ χωρὶς ν' ἀποκριθῇ τὸν ἠρώτησε τὸ ὄνομά του διὰ τρεμούσης φωνῆς.

— Εἶμαι ἄγγλος καὶ ὀνομάζομαι Σῖμος Ἄλλαν, ἀπεκρίθη ὁ ἐπαίτης, περιπατῶ τρεῖς ἡμέραις καὶ εἶμαι νηστικός...

— Λυποῦμαι, διότι δὲν ἠμπορῶ, καλέ μου φίλε, νὰ σὲ φιλοξενήσω. Ζῶ μόνη μὲ τὴν κόρην μου. Τὸ ξενοδοχεῖο δὲν εἶνε μακράν, σὲ μισὴ ὥρα ἠμπορεῖς νὰ τὸ φθάσῃς. Ἄλλωστε θὰ εὕρῃς καὶ ἄλλας κατοικίας στὸ δρόμον.

Ὁ ξένος, ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ θρανίου του, ἐχαιρέτισε καὶ ἡτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ, λέγων :

— Μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ προχωρήσω... θὰ κοιμηθῶ ἀπὸ κάτω ἀπὸ κανένα δένδρον, ὅπως ἔκαμα πολλαῖς φοραῖς ἕως τώρα.

Καὶ ἡ φωνή του δεήγειρεν ἐκ νέου ῥίγος ἀνὰ τὰ μέλη τῆς μίστρες Ὄλμουργ.

— Μοῦ φαίνεται πῶς δὲν εἶσαι ἄγγλος, εἶπεν αἴφνης αὕτη διὰ μόλις ἀκουομένης ἐκ τῆς συγκινήσεως φωνῆς.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ ἐπαίτης.

— Εἶσαι γερμανός καὶ τὸ ὄνομά σου, ἐξηκολούθησεν ἀσθμαίνουσα, δὲν εἶνε Σῖμος Ἄλλαν...

— Ἀλήθεια, δὲν ὀνομάζομαι Σῖμος Ἄλλαν, ὑπέλαβε διὰ τρεμούσης φωνῆς, ὀνομάζομαι Ὄλμουργ, καὶ σύ;...

Ἀντὶ ἀπαντήσεως ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ὁ ἐπαίτης ἀνεφώνησεν :

— Αἰμιλία ! ἡ γυναῖκά μου ! ἡ Αἰμιλία μου ! τὸ παιδί μας ! Καλὰ τὸ ἐνόησα !

Ἡ ἀτυχὴς Αἰμιλία Ὄλμουργ, μὴ δυναμένη ν' ἀποκριθῇ, ἠρξατο κλαίουσα θερμῶς ἐν τῇ ἀγκάλῃ τοῦ συζύγου της. Βλέπουσα αὐτὸν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, ἀπώλεσε πᾶσαν ἐλπίδα περὶ ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα των...

Ἡ Λουΐζα, ἀκούσασα τὰς λέξεις ταύτας τοῦ Ὄλμουργ, ἔσπευσε κραυγάζουσα :

— Εἶνε ὁ πατέρας, μαμᾶ, μᾶς φέρνει χρήματα γιὰ νὰ γυρίσωμε στὴ Γερμανία !

Ἀλλ' ἡ Αἰμιλία Ὄλμουργ ἐγίνωσκεν ἤδη τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ συζύγου της.

. . . . . .

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπεβιβάζοντο γερμανικοῦ ἀτμοπλοίου, παρὰ τοῦ πλοιάρχου τοῦ ὁποίου ἔμαθον τὴν ἱστορίαν ταύτην, κατὰ τύχην προτορμισθέντος εἰς τὴν Αὐγούσταν καὶ ἀναχωροῦντος διὰ τὸν λιμένα τοῦ Στραλσούνδου, ὁρκισθέντες νὰ διηγῶνται εἰς πάντα τὰ δεινὰ τῶν μεταναστευσεων, ἵνα οὕτω ματαιώσι ταύτας τὸ κατὰ δύναμιν.

(Μετάφρασις Γ. Σφοίνη.)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΚ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΠΕΡΙ ΙΩΒΙΛΑΙΟΥ

Τῇ 16/28 Ἰουνίου 1887.

Ἀφοῦ τὸ προοίμιον εἶνε ἀπαραίτητον εἰς πᾶσαν καλῶς γεγραμμένην ἐπιστολήν, παραπέμπω τοὺς ἀναγνώστας μου εἰς τὴν προγενεστέραν μου, ἐν ᾗ, ὡς ἐπισκέπτης ζητῶν αἰτίαν συνδιαλέξεως, ἤρχισα διὰ τῆς περιγραφῆς τοῦ ὡραίου καιροῦ. Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις οὐδαμῶς ἐκτοτε μετηλλαξεν· ὁ ἥλιος ἐξακολουθεῖ τακτικῶς παριστάμενος εἰς πᾶσαν ἑορτὴν τῆς ἡμέρας. Οἱ Ἄγγλοι, εὔθυμοι καὶ περιχαρεῖς, ἐξακολουθοῦσι νὰ θεωρῶσι τοῦτο ὡς εὐνοιαν θείαν, καὶ ἡμεῖς δὲ οἱ παρεπίδημοι ἐπωφελούμεθα τῆς εὐκαιρίας νὰ εὐθυμῶμεν ἐπίσης, διότι.. ὡς παρατηρῶ ἤδη, καὶ ὡς οὐδεὶς τῶν μεγάλων πειραματιστῶν παρετήρησε μέχρι τοῦδε, οὐδὲν κολλητικωτερον τῆς εὐθυμίας. Βεβαίως ἔχει καὶ αὐτὴ τὰ μικρόβιά της... Καὶ δὲν εἶνε μόνον ἡ εὐθυμία, ἥτις μεταδίδεται ἡμῖν. Καὶ αὐτὸς ὁ φιλοβασιλικώτατος ἐνθουσιασμὸς κυριεύει τὰς ψυχὰς τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων, ἀφοῦ μάλιστα παραπλεύρως τῆς Ἀνάσσης βλέπομεν τὸν Βασιλέα ἡμῶν, τὸν Διάδοχον καὶ τὸν Βασιλόπαιδα Γεώργιον, τὸν κομψότατον αὐτὸν ναυτικόν, ὅστις εἶνε κατὰ τὴν περιβολὴν ὁ πτωχότερος τῶν πριγκήπων, διότι ἀναγκάζεται παντοῦ καὶ πάντοτε νὰ φέρῃ πολιτικὴν στολήν, μὴ ἔχων ἰδίαν στρατιωτικὴν καὶ μὴ θέλων νὰ φέρῃ *δανικήν*, αὐτὸς οὐχὶ ὡς δόκιμος δανὸς, ἀλλ' ὡς ἕλλην βασιλόπαις παριστάμενος ἐν ταῖς ἐπὶ τῷ Ἰωβιλαίῳ ἑορταῖς.

* * *

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς ταύτας.

Οἱ θέλοντες νὰ ἐννοήσωσι τοὺς λόγους δι' οὓς τόσην κέκτηται δύναμιν ἡ Ἄνασσα, ὥστε, χωρὶς τὸ σκῆπτρόν της νὰ ἔχῃ τὰς φοβερότητας τῆς ῥάβδου συμπατριωτιδός μου πίνος μαγίσσης, νὰ δύναται νὰ μεταβάλλῃ εἰς... προσωρινοὺς παράφρονας ὅλους τοὺς ὑπηκόους της, ἀρκεῖ νὰ ῥίψωσιν ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ χάρτου τῶν δύο ἡμισφαιρίων. Ἐκεῖ θὰ ἴδωσι νῆσον, μικρὰν σχετικῶς, κρατοῦσαν τοῦ χαλινοῦς μεγάλου μέρους τῆς ὑφηλίου, καὶ κατὰ βούλησιν διευθύνουσαν αὐτό. Ἐκεῖ θὰ ἴδωσι μικρόν τι σημεῖον, καλούμενον Λονδῖνον, καὶ ἐν αὐτῷ θὰ ὑπογνώσωσι λεπτὴν καὶ τρυφερὰν — ἔστω καὶ προβεβηκυῖαν — χεῖρα, ἥτις ἐν τούτοις τόσον εἶνε ἰσχυρά, ὥστε νὰ τὴν τρέμωσι λαοὶ ἄγριοι, κράτη μεγάλα, στερεαὶ ἀπέραντοι, καὶ ἀχανεῖς θάλασσαι. Ἐκεῖ τέλος θὰ ἴδωσι τὸν παράδοξον γίγαντα, τοῦ ὁποίου ἡ μικρὰ σχετικῶς κεφαλὴ λούεται εἰς τὸν ἕνα ὠκεανόν, ἐνῷ αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες ἐκτείνονται καὶ βυθίζονται εἰς τὰ ἄλλα ἀντίθετα ἄκρα τῆς ὑδρογείου. Ὅταν δὲ ἀναλογισθῶσιν ὅτι κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1837, ὅτε ἡ νεαρὰ θυγάτηρ τοῦ δουκὸς τῆς Κέντ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, τὸ κράτος διέθετεν — ἀρχίζω ἀπὸ τὰ γράμματα, τὸ πρώτιστον δεῖγμα τῆς προόδου — ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως δρ. ν. 875,000 κατ' ἔτος, νῦν δὲ διαθέτει 150,000,000· ὅτι τότε αἱ ἀποικιάκαί του κτήσεις καθ' ὅλον τὸν κόσμον ὑπελογίζοντο μόλις εἰς 2 ἑκατομ. τετρ. χιλιομέτρων μὲ εἰσόδημα 600 ἑκατομμυριῶν δρ. καὶ πληθυσμὸν 100 ἑκατομμ. νῦν δὲ καλύπτουσι 14 ἑκατομμύρια τετρ. χιλιομέτ. μὲ εἰσόδημα 3 δισεκατομμυρ. καὶ πληθυσμὸν 300 ἑκατομ. ὅταν ἀναλογισθῶσι ταῦτα μόνα, θὰ ἐννοήσωσι τοὺς λόγους, δι' οὓς αὐτόχρημα τρελλαίνεται ἡ Ἀγγλία διὰ τὴν χαριτόβρυτον γραῖαν, ἥτις δὲν παρέστάθη ἁπλοῦς θεατὴς τῆς κολοσσαίας ταύτης αὐξήσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν πρόοδον διὰ τῆς ἀγάπης της πρὸς τὸν λαόν της καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντός της ὑπὲρ τῶν συμφερόντων του.

* * *

Ἵνα συμπληρώσω τὰ τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων θὰ εἴχον ἀνάγκην χώρου κατὰ πολὺ εὐρυτέρου. Ἤδη μάλιστα, ὅτε ἑπτὰ ἡμέραι παρῆλθον, ἀπὸ τῆς μεγάλης ἡμέρας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπληθύνθησαν αἱ σημειώσεις μου, ὥστε ἀναγκάζομαι νὰ σχίσω τινάς, ἄλλας δὲ νὰ καταστήσω περιληπτικωτέρας, ἵνα μὴ μεταβάλω καὶ τὴν *Ἑβδομάδα*, ἔστω καὶ ἐφ' ἅπαξ, εἰς κτῆσιν.. εὐρύνουσαν τὴν Ἀγγλικὴν ἐπικράτειαν...

Ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας διατρέχων τὰς ὁδοὺς — τὸ ἀγγλικὸν ῥητόν : «ὁ χρόνος εἶνε χρῆμα» ἐλησμονήθη ἐπί τινας ἡμέρας — θαυμάζω ἐπὶ μᾶλλον τὰς τεραστίας δαπάνας, αἵτινες ἐπὶ τῷ Ἰωβιλαίῳ ἐγένοντο. Ἤδη, ὅτε, ἀφαιρουμένων τῶν ἐξωτερικῶν περιβλημάτων τῶν οἰκιῶν καὶ μεγάρων, ἐφάνησαν πάλιν οἱ ἐκ τοῦ καπνοῦ τῶν σιδηροδρόμων μαυρισμένοι τοῖχοι· ἤδη, ὅτε αἱ διπλαῖ καὶ τριπλαῖ σειραὶ τῶν ἐξωτῶν, αἵτινες ἐκ τοῦ προχείρου περιέβαλλον τὰς οἰκίας πάσας, καταλύονται, σχίζονται δὲ εἰς ῥάκη τὰ ἐρυθρὰ ὑφάσματα, δι' ὧν ἐκοσμοῦντο οὗτοι, καὶ τυλίσσονται αἱ σημαῖαι καὶ ἀπορρίπτονται τὰ μαρανθέντα ἀληθῆ ἄνθη, ἐνῷ τὰ ψευδῆ μετὰ στοργῆς διαφυλάσσονται· ἤδη, ὅτε καταβιβάζονται αἱ σκηναί, ἃς ῥιψοκίνδυνοι θεαταὶ εἶχον στήσει ἐπὶ τῶν στεγῶν, ἵνα ἀπολαύσωσι τοῦ στιγμιαίου θεάματος· ἤδη, ὅτε διαλύονται εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθησαν τὰ κομψὰ παραπήγματα (stand), ἅτινα κατεῖχον πάσας τὰς ὁδούς, καὶ μεταφέρονται αἱ δέκα πολύτιμοι βασιλικαὶ ἀψῖδες, αἵτινες ἐκόσμουν τὴν «ὁδὸν τοῦ Ἀντιβασιλέως», διὰ νὰ χρησιμεύσωσι τίς οἶδε... εἰς τὴν ἀκάρησιν τοῦ διαδόχου ἴσως... ἤδη πρὸ πάντων φαίνεται τὸ μέγεθος τῶν ἑορτῶν, ὅπως φαίνεται ἡ ἀξία τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῷ ἐπικηδείῳ λόγῳ, δι' οὗ ἐξυμνοῦνται τὰ ἐν τῇ ζωῇ ἔργα του...

* * *

Περὶ τῆς παιδικῆς ἑορτῆς εἶπον ἤδη ὀλίγα τινὰ ἐν τῇ προγενεστέρᾳ μου. Ταῦτα ἀκριβῶς ἐξετελέσθησαν, ἀλλὰ περιγραφὴν ἐκτενεστέραν μὴ ζητεῖτε. Ἢ θὰ γράψῃ τις ὁλόκληρον ἐποποιίαν ἢ θὰ σιγήσῃ. Ἐγὼ θὰ ἀρκεσθῶ εἰς ἐπεισόδιά τινα, ἐξ ὧν ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐννοηθῇ ἡ λαμπρότης τῆς ἑορτῆς ταύτης. Ἀρκεῖ ὅμως νὰ εἴπω ὅτι παρομοίαν δὲν εἶδεν ἔτι ὁ κόσμος. Οἱ δὲ ἐπινοήσαντες καὶ διατάξαντες αὐτὴν ἀπέδειξαν οὐχὶ φιλοστοργίαν ἢ ἀγάπην πρὸς τὰ παιδία χριστιανικήν, ἀλλὰ πολιτικὸν νοῦν ἔξοχον. Συνέδεσαν οὕτως ἀρρήκτως διὰ τοῦ ἰσχυροῦ δεσμοῦ τῶν νεανικῶν ἀναμνήσεων τὸν θρόνον πρὸς τὰς καρδίας τῶν παίδων, καὶ μάτην θὰ πεισαθῶσιν αὔριον δημοκρατικοὶ συγγραφεῖς νὰ ἐκριζώσωσι τὸ αἴσθημα ὅπερ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐφύτευσεν ἐν τριάκοντα χιλιάσι τρυφερῶν ψυχῶν ἡ μαγικὴ Ἄνασσα ἡ διανείμασα ἀφειδῶς φαγεντιανὰ ποτήρια μὲ τὴν εἰκόνα της εἰς ἕνα ἑκαστον, ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ γλυκύσματα καὶ πορτοκάλλια ἀμέτρητα.

Χιλιάδες μικρῶν ξανθῶν κεφαλῶν ἐστρέφοντο πρὸς Αὐτὴν καὶ τὴν ἠτένιζον. Μυριάδες χειρῶν ἐτείνοντο ἵνα τὴν θωπεύσωσι. Πόσον ἦσαν εὐδαίμονα ! Ἀλλὰ καὶ Αὕτη πόσον ἦτο εὐτυχής, βλέπουσα ὅλον τὸ μέλλον τῆς Ἀγγλίας πρὸς αὐτὴν μετὰ χαρᾶς ἐστραμμένον καὶ κράζον: *Ὁ Θεὸς σώζοι τὴν Βασίλισσαν.*

Ὅλον ἐκεῖνο τὸ στράτευμα τῶν σπιθαμιαίων *ἐηαούριζε* κυριολεκτικῶς, σπεῦδον πρὸς τὰς σκηνάς. Μετὰ τόσης δὲ τάξεως εἶχε διαταχθῆ ἡ ἑορτή, ὥστε ἕκαστον ἐγνώριζε ποῦ θὰ μεταβῇ, ποῦ θὰ εὕρῃ τὸν διδάσκαλόν ἢ τὴν διδασκάλισσαν, τὴν συμμαθήτριαν, τὴν φίλην καὶ πρὸ πάντων.. τὰ γλυκύσματα· διότι.. αἱ σκηναὶ ἦσαν ἠριθμημέναι καὶ τὰ παιδία ἐπίσης.

Καὶ ὅτε ἐξῆλθον τῶν σκηνῶν εἰς τὸ πρῶτον τῆς μουσικῆς σύνθημα, τρώγοντα ἀκόμη ἢ κρατοῦντα εἰς τὸ στόμα τεμάχιον ὀρεκτικοῦ πλακοῦντος, ὅτε ἐπεδόθησαν εἰς τὰ παιγνίδια, ἅτινα τοῖς εἶχον προετοιμάσει, καὶ ἐπαιζον τὰς σφαίρας, τοὺς ἀετούς των καὶ ἔπαιευον τὰ ξύλινα ἄλογα καὶ ἐθαύμαζον ἐκεῖ μὲν θεάτρον εἰς ὃ παρίστανον εὐπαίδευτοι... κύνες ἢ νευρόσπαστα, ἐκεῖ δὲ πανόραμα ἢ ἄλλο τι ἐξαίσιον θέαμα ἢ ἤκουον τὴν μουσικὴν ἢ ἐχειροκρότουν τὸ ἀνερχόμενον μέγα ἀεροστατον, τὴν *Βικτωρίαν*, πρὸ πάντων δὲ ὅτε ἐπεφάνη ἐπὶ ἀνοικτῆς ἁμάξης ἐρχομένη καὶ χαιρετῶσα τὰ παιδία της ἡ Ἄνασσα, τόσῳ ἔζοχον καὶ συγκινητικὸν ἦτο τὸ θέαμα, ὥστε καὶ ἐξ ἡμῶν ἔτι τῶν περικυκλούντων εἰς ἀπόστασιν τὸ θέατρον τοῦτο — διότι εἰς οὐδένα ἐκτὸς τῶν διδασκάλων ἐπετρέπετο ἡ εἴσοδος — καὶ ἐξ ἡμῶν ἔτι πολλοὶ κατενύγησαν καὶ ἐδάκρυσαν. Τὰ δὲ παιδία ἐκ τῆς χαρᾶς ἐκραύγαζον, ἔψαλλον, ἐπῆδων, ἐχειροκρότουν, ἔκαμνον τέλος ὡς τρελλά.

— Γνωρίζετε τί ἔχουν; ἠρώτησε κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν τεσσαρακοντούτης Ἄγγλος, συγκεκινημένος καὶ αὐτός.

Ἐνόμισα ὅτι ἀπηυθύνετο εἰς ἄλλον τινά, καὶ δὲν ἀπήντησα. Ἀλλ' εἰς ἐμὲ, φαίνεται, ἀποτεινόμενος ἠρώτησε καὶ πάλιν.

— Ἔχουν τρέλλαν διὰ τὴν ἀξιαγάπητον Βασίλισσαν, τῷ ἀπεκρίθην φιλοφρόνως.

— Ναὶ κύριε. Ἀλλὰ τὸ ἐσυλλογίσθητε καὶ αὐτά: Εἶνε 30,000 καὶ ἔχουν 960,000 ὀδόντας.

— . . . Ἔχετε δίκαιον· τῷ ἀπήντησα ἐμβρόντητος κυριολεκτικῶς ἐκ τοῦ παραδόξου ὑπολογισμοῦ του.

Καὶ ὅμως, ὡς ἐσκέφθην κατόπιν — τί κρῖμα νὰ μὴ τὸ σκεφθῶ αὐτοστιγμεὶ διὰ νὰ τὸν ἐκπλήξω καὶ ἐγώ — καὶ ὅμως ὁ Ἄγγλος εἶχεν ἄδικον. Ὀλίγιστα τῶν παιδίων ἐκείνων εἶχον συμπληρώσει τὴν προμήθειαν τῶν ὀδόντων των!

* * *

Ὅπως καὶ ἐν Ἑλλάδι, οὕτω καὶ ἐνταῦθα πᾶν ἐπίσημον γεγονὸς παραλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡς θέμα δημοτικῶν ἀσμάτων. Ὁ Ἰωβιλαῖος κατὰ συνέπειαν ἐνέπνευσε τοὺς ποιητὰς παντὸς εἴδους, καὶ εἰς πᾶσαν γωνίαν, εἰς πᾶν καπηλεῖον, εἰς πᾶσαν αἴθουσαν ψάλλονται τὰ ἄσματα τοῦ Ἰωβιλαίου, ἔίτε ὑπὸ τοῦ Τέννυσὼν ἐγράφησαν, εἴτε ὑπὸ ἀγνώστου τινὸς ἐργάτου, φίλου καὶ τούτου τῶν Μουσῶν.

Ὡς δείγματα τῆς αὐτοσχεδίου ταύτης ποιήσεως, μεταφράζω στίχους τινὰς ἐκ δύο, τῶν δημοτικωτέρων καταστάντων.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἰδέας ἀγνοῶ πῶς θὰ φανῶσι ταῦτα εἰς ὑμᾶς· βεβαίως ὅμως εἶνε, καὶ ὑπὸ ταύτην καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐκτελέσεως, κατὰ πολὺ ἀνώτερα τῶν ψαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ ποιηταί μας — ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων—μεταχειριζόμενοι γλῶσσαν ἐμπρέπουσαν ἴσως εἰς τὸν νοῦν των, ἀλλὰ ξένην πρὸς τὴν καρδίαν καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ, τὸν ἠνάγκασαν νὰ προσφεύγῃ εἰς ξένας γλώσσας, καὶ νὰ ψάλλῃ πρὸς ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων του γαλλικὰ ἄσματα ἢ τουρκικοὺς μανέδες, ἀφοῦ καὶ οὗτοι εἶνε μὲν ἐπίσης ἀκατάληπτοι ὡς τὰ *ἑλληνικά*, ἀλλὰ τῷ δίδουσι τὸ δικαίωμα τοὐλάχιστον νὰ μὴ προσέχῃ εἰς τὴν ἔννοιαν, ἀλλὰ νὰ ἐκφράζῃ ὅ,τι αὐτὸς θέλει διὰ τούτων. Παραδείγματα πολλά. Ἤκουσα πολλάκις ἐν Ἑλλάδι εὐθυμότατον ᾆσμα γαλλικὸν ψαλλόμενον μετ' ἀρρήτου θλίψεως ὑπὸ στενάζοντος ἐραστοῦ, καὶ θλιβερὸν μανέν . . . εἰς γάμου εὐθυμίαν. Ἀλλ' ἡ παρέκβασίς μου μὲ παρέσυρεν ἐκ τῶν ποιημάτων τοῦ Ἰωβιλαίου.

Ἰδοὺ τὰ δείγματα·

Οἱ βασιλεῖς ἔσπευδον ἀνὰ εἷς
Εἰς τὴν μεγάλην ἑορτὴν τοῦ Ἰωβιλαίου
Ζήτω! Ζήτω!

Οἱ πρίγκηπες μετέβαινον ἀνὰ δύο
Ὡς οἱ δορυφόροι πρὸ τοῦ Ἡλίου·
Οἱ βασιλικοὶ ξένοι ἀνὰ τρεῖς
Καὶ οἱ εὐγενεῖς ἀνὰ τέσσαρες.
Ζήτω ἡ Βασίλισσα!

Αἱ πριγκήπισσαι μετέβαινον ἀνὰ πέντε
Λευκαὶ ὡς οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ·
Οἱ ναύαρχοι ἀνὰ ἕξ, καὶ οἱ λόρδοι ἀνὰ ἑπτά·
Ἐσχημάτιζον λαμπρὰν προφυλακὴν
Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Βέστμιγστερ.
Ἔπειτα ἤρχετο ἡ δύναμις, ὁ λαὸς ἀνὰ δέκα.
Ζήτω! Ζήτω!

Αἱ γυναῖκες ἦσαν εὐθυμότεραι τῶν ἀνδρῶν
Καὶ οἱ ἄνδρες ἐμέθυον ἐκ τῆς χαρᾶς,
Μία δὲ ἦτο μόνη ἡ Βασίλισσα
Ἥτις μετέβαινεν εἰς τὸν ἔνδοξον Ἰωβιλαῖόν της;
Ζήτω ἡ Βασίλισσα!

Καὶ τοῦτο μὲν ὡς περιγραφικὸν μᾶλλον. Ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ αἰσθηματικὸν ὑπὸ ἀγγλικὴν πάντοτε ἔποψιν.

Τόσα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων
Δίδομεν τὴν ζωήν μας δι' αὐτήν.
Ἀφαίρεσέ μας, ὦ Θεέ, ἀνὰ ἓν λεπτὸν
Καὶ πρόσθεσέ το εἰς τὰ ἔτη της.
Ἢ ἀφαίρεσε ἀνὰ ἓν ἔτος μας
Καὶ πρόσθεσέ το εἰς τὰ λεπτά της.

* * *

Ἀπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ Ἐλικῶνος κατέλθωμεν ἤδη εἰς ἓν μαγειρεῖον, ἵνα θαυμάσωμεν τὸν γίγαντα τοῦ Ἰωβιλαίου, τὸν ἐξοχώτερον καὶ ἐνδοξότερον τῶν ἡρώων τῆς ἑορτῆς, τὴν Α. Μ. τὸν βασιλικὸν πλακοῦντα (The royal cake)! Ἄλλον ὡς αὐτὸν δὲν ἐφώτισεν ἀκόμη ὁ ἥλιος, καὶ ἡ ἱστορία τῆς μαγειρικῆς πλακουντοποιίας τούτου τὴν εἰκόνα θὰ ἐπιδεικνύῃ ἐν τῷ μέλλοντι ὡς τὴν εἰκόνα... Παρθενῶνος εἰς τὸ εἶδός του! Ὁ νέος Φειδίας καλεῖται Gunter καὶ τὸ ὄνομά του κατέχει ἤδη εἰς τὰς δέλτους τῆς ἀθανασίας, τὴν πρώτην καὶ μοναδικὴν θέσιν μεταξὺ τῶν ζαχαροπλαστῶν τῆς Ὑφηλίου. Ἀποπειρώμεθα μικρὰν καλλιτεχνικὴν περιγραφὴν τοῦ ἱδρύματος τούτου, διότι τίς οἶδε ποίων παρεξηγήσεων πρόξενον θὰ γίνῃ ἄλλως ἐν τῷ μέλλοντι μεταξὺ τῶν ἀρχαιολόγων...

Ὕψος 12 πόδων (ἀγγλικῶν! !)
Περιφέρεια 10 καὶ 6 δακτύλων
Βάρος περίπου . . . 12 τόννοι!

Ὅτε ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ παρουσιασθῇ πρὸς τὴν Βασίλισσαν, ἵστατο ἐπὶ ἐξαίσιου ὑποθάθρου ἐξ ἐρυθροῦ βαθυχρόου βελουδοῦ. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἔφερε τὸ ἀγγλικὸν στέμμα (ὁ πλακοῦς δηλαδή), κρατούμενον ὑπὸ δύο λεόντων—τῶν μόνων λεόντων, οἵτινες ἀνάνδρως ἀφέθησαν νὰ καταβροχθισθῶσιν ὑπὸ ἀνθρώπων—ἐντὸς ναοῦ λαμπροστολίστου. Ἔνθεν κἀκεῖθεν δὲ δύο ἀγάλματα, ἡ Δόξα καὶ ἡ Φήμη, ἐσάλπιζον, ἀναγγέλλουσαι τὸν Ἰωβιλαῖον εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα τοῦ κόσμου. Ἄνωθεν ἐφαίνετο ἡ *Εἰρήνη*, κροτοῦσα ἐν χερσὶ τὰ σύμβολα τῆς βασιλείας, ἐφ' ὧν ἔλαμπον ἐξ ἀδαμαντωτῶν κομφετῶν.. τὰ ἀρχικὰ ψηφία V.R.E.I. Βικτωρία Βασίλισσα καὶ Αὐτοκράτειρα τῶν Ἰνδιῶν! Πλαγίως δὲ ἐντὸς πλαισίων αἱ εἰκόνες τῆς Βασιλίσσης καὶ τοῦ βασιλικοῦ συζύγου της κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν γάμων των (1840).

Ἤδη ὁ μέγας πλακοῦς δὲν ὑπάρχει πλέον. Εἰς τὴν ἱστορίαν δ' ἀποκειται νὰ ἐξερευνήσῃ ποῖον ἀσεβὲς στόμα.. κατέφαγε τὴν εἰκόνα τοῦ μακαρίτου συζύγου!

* * *

Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐγένετο ἐν τῷ Κρυσταλλίνῳ Παλατίῳ τὸ μέγα συλλαλητήριον τῶν ἐργατῶν τοῦ Λονδίνου, ἐν ᾧ χιλιάδες πολλαὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐψήφισαν συγχαρητήρια πρὸς τὴν Βασίλισσαν. Τὸ συλλαλητήριον τοῦτο κατ' ἐμὲ εἶχε τὴν ὑψηλοτέραν σημασίαν, διότι αἱ εὐεργεσίαι, ἃς ἡ Ἄνασσα παρέσχε πρὸς τοὺς ἐργατικοὺς πληθυσμούς, εἶνε αἱ ἐπισημότεραι τῶν ἐν τῷ βίῳ της. Ἴσως δὲ ἐν ἐποχῇ μὴ ἀφ' ἡμῶν κατὰ πολὺ ἀφισταμένῃ, ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν αἱ τιμαὶ θ' ἀπονέμωνται ὑπὸ τῆς ἱστορίας διὰ δικαίας πλάστιγγος ζυγιζόμεναι, καὶ ἀναλόγως τῶν εὐεργεσιῶν ἃς παρέσχον εἰς τοὺς λαοὺς αἱ μεγάλαι τῶν αἰώνων προσωπικότητες, ἰδίᾳ διὰ τὴν πρὸς τὸν ἐργάτην εὐεργεσίαν καὶ βελτίωσιν τοῦ τέως ἀθλίου βίου του, θὰ κλεισθῇ ἡ βασιλεία τῆς Βικτωρίας.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἔργατου ὑπάρχουσιν ἀπαίσιαι σελίδες. Δὲν λέγει τις ὅτι αἱ νῦν ὑπ', ὄψει εἶνε ἔνδοξοι, ἀλλ' εἶνε τόσῳ μεγάλαι, ἡ ἐκ τῆς πεντηκονταετηρίδος προκύπτουσα διαφορά, ὥστε εὐλογίαι ἁρμόζουσιν ἐκείνῃ ἢτις τὴν ἐπόφερε. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας της ὁ ἄτυχης χειροβίωτος εἰργάζετο ἀπὸ τῆς 5ης πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς 8ης ἑσπερινῆς· 15 ὥρας. Ἤδη τὰ ἐργοστάσια ἀνοίγονται τῇ 8ῃ π. μ. καὶ κλείονται τῇ 6ῃ μ. μ. Τότε εὐάριθμοι ἦσαν οἱ ἐργάται οἱ γινώσκοντες νὰ γράψωσι τὸ ὄνομά των, καὶ ὀλιγώτεροι οἱ δυνάμενοι νὰ οἰκονομήσωσι μικρόν τι χρηματικὸν ποσὸν διὰ τὸ γῆρας των. Ἤδη οἱ πλεῖστοι ἀγοράζουσι τακτικῶς πρωϊνήν τινα ἐφημερίδα καὶ γκαρίζουσιν ἄριστα ποῦ δύνανται νὰ καταθέσωσι συμφερώτερον τὰς μικράς των οἰκονομίας... ὅταν δὲν προτιμῶσι νὰ τὰς πίνωσι... Ταμιευτήρια, ἑταιρεῖαι, σωματεῖα εὐεργετικὰ πανταχοῦ ἡδύνουσι καὶ καθιστῶσιν ἡμῖν ἐπαχθὴ τὸν βίον τοῦ ἄγγλου ἐργάτου καὶ.... διδάσκουσιν αὐτὸν πῶς νὰ τὸν βελτιώσῃ ἐπὶ μᾶλλον.

* * *

Γράφων προηγουμένως περὶ τῶν δημοτικῶν ποιημάτων, ἅτινα ἀνέθαλον ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἐλησμόνησα νὰ προσθέσω ὅτι ἐξ ταύτα μόνα δὲν περιωρίσθη ἡ φιλολογία τοῦ Ἰωβιλαίου· Τεραστία παραγωγὴ συγγραμμάτων, δυναμένων ὁλόκληρον ν' ἀπαρτίσωσι βιβλιοθήκην, ἐγένετο κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας. Σημειώσατε ὅμως καὶ τὸ ἑξῆς, ἵνα καὶ ἐκ τούτου ἐννοήσητε τὴν διαφορὰν τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ πρακτικωτάτου ἀγγλικοῦ. Δὲν πρόκειται νῦν οὐδὲ περὶ ποιήσεων οὐδὲ περὶ μυθιστορημάτων. Τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων τούτων ἀναγονται εἰς τὴν στατιστικὴν ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ εἰς τοὺς διαφόρους τῆς βιομηχανίας κλάδους, ἐν αὐτοῖς δὲ γίνεται λόγος περὶ τῶν προόδων, αἵτινες κατὰ τὴν λήξασαν βασιλικὴν πεντηκονταετηρίδα ἐπετελέσθησαν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ πλεῖστα τούτων εἰσὶν ἀφιερωμένα εἰς τὴν Βασίλισσαν, ἀλλ' ἀφοῦ αὕτη θεωρεῖται ὡς ἡ πρώτη ἐν τῇ προόδῳ συνεργάτις, εἰς τίνα ἄλλον θὰ ἦτο δικαιότερον ν' ἀφιερωθῶσι; Αἱ δὲ ἐφημερίδες διεκρίθησαν καὶ αὗται διὰ τῆς δημοσιεύσεως θαυμασίων εἰκόνων τῆς Βικτωρίας καὶ πάντοτε τῆς Βικτωρίας. Ἐν αὐταῖς παρίσταται καθ' ὅλας τὰς ἐπισήμους περιστάσεις τοῦ βίου της, ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν συνεπλήρωσε τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας της, τὸ 2ον, τὸ 3ον κλπ. μέχρις ὅτου ἐξερχομένη ἐκ τοῦ παρθεναγωγείου, αἰδήμων καὶ τρυφερὰ κόρη, ἀνελάμβανε τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου καὶ ἀφ' ὅτου πάλιν ὑπανδρεύετο τὸν πρίγκηπα μέχρι τῆς προχθεσινῆς της ἑορτῆς. Τινὲς τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσασαι ἔκτακτα φύλλα μὲ πρωτοφανεῖς κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν καλαισθησίαν χρωμολιθογραφίας, ἐπωλήθησαν καθ' ἑκατομμύρια. Ἰδίᾳ ἐπεκροτήθησαν αἱ ἀρχαῖαι χρώματα καὶ ὕφος ἔχουσαι εἰκόνες, αἱ παρεμφερεῖς πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἀγγείων γραφάς. Μία δὲ τούτων, ὁ *Ἥλιος* (The Sun) ἀνετύπωσε διὰ χρυσῆς μελάνης τὸ φύλλον ἐκεῖνο, ἐν ᾧ πρὸ πεντηκονταετίας περιέγραφε τὰ τῆς στέψεως τῆς Βασιλίσσης.

* * *

Καὶ ἤδη ἐν μόνον ἀπομένει μετὰ τὴν αὔριον γενησομένην παρέλασιν 15,000 ἐθελοντῶν πρὸ τῆς Βασιλίσσης, ἡ μεγάλη ναυτικὴ ἐπιθεώρησις, δι' ἣν πολλὰ θαυμάσια προλέγουσιν οἱ εἰδότες, καὶ δικαίως· διότι ἡ κατ' ἐξοχὴν θαλασσοκράτειρα ἐπικράτεια ἐν ταύτῃ πρόκειται νὰ ἐπιδείξῃ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἰσχύν της· Ἐὰν τὸ πληρεξούσιον ἔγραφον, δι' οὗ ἐγκαίρως μὲ ἐφωδίασεν ἡ φίλη *Ἑβδομάς*, τύχῃ τῆς δεύσης ἐκτιμήσεως ὑπὸ τοῦ Ναυαρχείου, θὰ ἐπιθεωρήσω καὶ ἐγὼ τὸν Ἀγγλικὸν στόλον καὶ τὰ μεγάλα γυμνάσια, ἅτινα ὑπὸ τούτου ἐκτελεσθήσονται ἐντὸς τοῦ *μαΐου*, ὅπερ προωρίσθη διὰ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ τύπου, ὑπερηφάνως.. κρατῶν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐν τηλεσκόπιον καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐν φύλλον τῆς *Ἑβδομάδος*· Ἄλλως τίς οἶδε πάλιν, ἂν δὲν πέμψω ὑμῖν ἐπιστολὴν φέρουσαν τὸν τίτλον τῆς προηγουμένης μου.

Μετὰ τὴν ναυτικὴν ἐπιθεώρησιν, τὸ τελευταῖον τοῦτο κινητήριον τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τὸ Λονδῖνον ἐπαναλαμβάνει τὴν ἐργατικήν του φυσιογνωμίαν. Αἱ δὲ ἑορταὶ τοῦ Ἰωβιλαίου θ' ἀπομείνωσιν ὡς ὡραία ἀναμνησις, διδάσκουσα εἰς μὲν τοὺς λαοὺς ὅτι ὑπάρχουσι καὶ βασιλεῖς μὴ καλλιεργοῦντες διὰ τῶν ἔργων των ἰδέας ἀναγκαίας, εἰς δὲ τοὺς Βασιλεῖς ὅτι οἱ λαοὶ ἀναγνωρίζουσι τὰς ὑπὲρ αὐτῶν μερίμνας καὶ εὐεργεσίας τῶν Βασιλέων.

Γ. Π.***

Υ. Γ. Ἡ σημείωσις αὕτη, παραπεσοῦσα ἐκ τῆς προηγουμένης, ἔμεινε παρ' ἐμοὶ καὶ τὴν ἀποστέλλω, καὶ τοι βραδέως, διότι πρόκειται περὶ ἑλληνικῶν.

«Μεταξὺ τῶν μυριάδων ἐπιγραφῶν, αἵτινες, εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου γεγραμμέναι, προσηλοῦντο ἐπὶ τῶν τοίχων κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς πεντηκονταετηρίδος, μία μόνη ἦτο εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἡ πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας. Πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοι δὲν ὤκνησαν νὰ ἀναρτήσωσιν ἐπιγραφάς, προετίμησαν ἐν αὐταῖς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν δυστυχῶς. Εὐτυχῶς ὅμως.. οὐδαμοῦ εἶδον ἐγὼ τοὐλάχιστον τὸ ὄνομα τῆς ἀρπαγείσης ἀδελφῆς Κύπρου.

Καὶ ἄλλη σημείωσις.

Ὅτε ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν ἔχων ἀντικρυ τὸν Διάδοχον Κωνσταντῖνον καὶ τὸν βασιλόπαιδα Γεώργιον καὶ καθήμενος παραπλεύρως τοῦ πεπτοῦ αὐτοῦ πατρὸς διήρχετο διὰ τῆς ὁδοῦ Πικαδίλλυ, μεταβαίνων εἰς Οὐεστμίνστερ, ἠκούσθη μία βροντώδης φωνή, ἡ μόνη πρὸς τιμὴν ξένου ἡγεμόνος ἀκουσθεῖσα ἐκεῖ.

— Ζήτω ἡ Ἑλλάς!

— Three cheers for Greece! ἀπήντησε βροντώδως ἄγγλος τις. Καὶ αἱ λέξεις αὗται ἐπνίγησαν ἐν μέσῳ φρενητιωδῶν οὐρρά, ἐνῷ ὁ βασιλόπαις Γεώργιος προβαλὼν ἐκ τῆς θυρίδος, ἐχαιρέτιζε μετὰ χάριτος τὰ πλήθη.

ΑΝΗΣΥΧΙΑΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

Δὲν ὑφίστανται μόγον οἱ ἄνθρωποι ἀνησυχίας. Καὶ αὐτὴ ἡ σεβαστὴ μήτηρ μας Γῆ ἀνησυχεῖ κἄποτε καὶ πολὺ συνήθως μάλιστα.

Δημοσιεύοντες τὰς κατὰ τὸ πρῶτον τετράμηνον τοῦ ἔτους τούτου διαταράξεις της, εὐχόμεθα ἐν τοῖς ἑπομένοις νὰ... ἐκλείψῃ τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐκ τῆς *Ἑβδομάδος*.

Ἰανουάριος

Τὴν 5 καὶ 10 μικροὶ σεισμοὶ εἰς Charleston. Τὴν 10 ἰσχυροὶ σεισμοὶ ἐν Ἰαμάϊκᾳ. Τὴν 15 ἔκρηξις τοῦ ἠφαιστείου Mauna Loa, διαρκέσασα μέχρι τῆς 8 Φεβρουαρίου. Ἡ ἐκχυθεῖσα λάβα ἐξηπλώθη ἐπὶ μήκους εἰκοσιν ἀγγλικῶν λευγῶν, εἶτα δ' ἐχύθη εἰς τὴν θάλασσαν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκρήξεως καὶ μάλιστα μέχρι τῆς 26 Ἰανουαρίου συνηθέστατοι ἦσαν οἱ σεισμοὶ τῶν περιχώρων, ὧν τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων ἀπῆλθον. Τὴν 15 ἰσχυρὸς σεισμὸς ἐν Yokohama, σχίσιν ἴσως ἔχων πρὸς τὸ γειτνιάζον ἠφαίστειον Tarricuai, ὅπερ τὴν 13 Ἰανουαρίου διὰ τέφρας καὶ λάβας ἐκάλυψε τὰ περίχωρα. Τὴν 17 καὶ 18 ἔκρηξις τοῦ ἠφαιστείου Loc-Bollan, ἀναδώσαντος μέγιστον ποσὸν ἰλύος. Τὴν 25 σεισμὸς ἐν Μεξικῷ. Τὴν 26 σεισμὸς εἰς Schumla.

Φεβρουάριος

Τὴν 7 σεισμὸς εἰς τὰς παρὰ τὸν Μισσισιπῆν χώρας. Τὴν 8 καὶ 9 σεισμοὶ εἰς τὸ Πῃ. Τὴν 9 σεισμοὶ ἐν St Louis-ville καὶ Springfield τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν· τῇ 23 ὁμοίως ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ σεισμός. Τὴν 24 ὁ ἐν Ἑλλάδι ἰσχυρὸς σεισμός. Ἀμφότεροι οἱ σεισμοὶ οὗτοι συνδυάζονται πρὸς τὴν ἐπ' ἰσχάτων ἔναρξιν ἐνεργείας τοῦ ἠφαιστείου τῆς Αἴτνης. Τὴν 26 εἰς Ala σεισμὸς ἰσχυρός. Τὴν 27 ἐλαφρὸς σεισμὸς ἐν Γενούῃ. Τὴν 26 καὶ 27 ὁμοίως σεισμὸς ἐν Καρολίνῃ τῆς Ἀμερικῆς. Τὴν 28 νέα ἔκρηξις τοῦ ἠφαιστείου Mauna Loa.

Μάρτιος

Τὴν 1 ἰσχυρὸς σεισμὸς ἐν Reggio. Τὴν 2 καὶ 3 σεισμὸς ἐν Πελοποννήσῳ. Τὴν 2 σεισμὸς ἐν Ἰσλανδίᾳ. Τὴν 10 σεισμὸς ἐν Li Aenfeld καὶ Tüffer. Τὴν 11 σεισμὸς ἐν Alassio, Albenga, Oueglia, Ventimiglia, Coni, Diano-Marina, Maurizio, San-Remo, Nizza, Cannes, Cuneo καὶ Mondovi.

Τὴν 12 σεισμὸς ἰσχυρὸς ἐν Bicken berg. Τὴν 22 σεισμὸς εἰς Travnik τῆς Βοσνίας. Τὴν 22 σεισμὸς ἐν Baden τῆς Βιέννης. Τὴν 25 ἐν Savona δύο σεισμοί. Τὴν 27 εἰς Friedau δύο ἰσχυροὶ σεισμοί. Τὴν 31 σεισμὸς ἐν Travnik. Τὴν 31 σεισμὸς ἐν Forli.

Ἀπρίλιος

Τὴν 5 σεισμὸς ἐν Aden. Τὴν 14 σεισμὸς ἐν Sehrems.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μόνον παρ' ἡμῖν θὰ μένῃ δικαίωμα ἀναφαίρετον μερικῶν λογίων ἢ ὑπ' οὐδενὸς ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ κώδικος καταδιωκομένη ἀφαίρεσις ξένης—πνευματικῆς—ἰδιοκτησίας. Θὰ ἀναφέρηται δὲ ὡς ἀστεῖον εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ μέλλοντος ὅτι ἔγκριτος σύγχρονος συγγραφεύς, μεταφράσας ἔργον τι εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ λησμονήσας ὁ καϋμένος νὰ ὑποσημειώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος, εἶδε τὴν μετάφρασίν του μεταφρασθεῖσαν εἰς τὴν γλῶσσαν, ἐξ ἧς μετεφράσθη... ἐν μέσῳ τῶν θερμῶν συγχαρητηρίων τῶν οἰκείων καὶ φίλων του. Τὸ τοιοῦτον ἐν τούτοις δὲν συμβαίνει πανταχοῦ. Ἐν Εὐρώπῃ μάλιστα μεγάλη καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς φρούρησιν τῆς διανοητικῆς ἰδιοκτησίας. Πέρυσι κατὰ Δεκέμβριον εἶχε συνέλθει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διεθνὲς ἐν Βέρνῃ συνέδριον περὶ πολλῶν συσκεφθεῖν καὶ προνοήσαν. Ἤδη δὲ τὸ ὁμοσπονδιακὸν τῆς Ἑλβετίας συμβούλιον καλεῖ τὰ διάφορα κράτη νὰ πέμψωσι τοὺς ἀντιπροσώπους των πρὸς ὑπογραφὴν συμβάσεως, προφυλαττούσης τοὺς συγγραφεῖς καὶ καλλιτέχνας ἀπὸ τῶν λωποδυτῶν. Ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης θὰ λάβωσι μέρος, ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ὑποθέτομεν, ἥτις διὰ τῆς ἀποχῆς της καὶ μόνης δύναται νὰ σώσῃ μέγα μέρος τῆς βιβλιογραφικῆς της βιομηχανίας!

×

Ζητοῦνται ἰατροί.

Εἰς τὸ ἄκουσμα θὰ συγκινηθῇ βεβαίως ὅλη τῶν Ἀσκληπιαδῶν ἡ χορεία.—Καὶ ποῦ ζητοῦνται, παρακαλῶ; — Ἀκούσατε. Τὴν Ρωσίαν καὶ μάλιστα πρὸς βορρᾶν φοβερὰ μαστίζουσι νοσήματα· ἰδίᾳ δὲ ἡ ἀποτρόπαιος λέπρα, μεθ' ὅλας τῆς κυβερνήσεως τὴς προσπαθείας, ἐξαπλοῦται, ὁλοὲν ἐξαπλοῦται. Εἰς τοῦτο δὲ συντελεῖ κατὰ μέγα μέρος ἡ ἔλλειψις, ὁ ἀνεπαρκὴς ἀριθμὸς τῶν ἰατρῶν. Ὅλοι οἱ ξηροὶ καρποὶ τῶν Γερμανικῶν πανεπιστημίων μετ' εὐγνωμοσύνης γίνονται δεκτοί, ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦσιν. Ἑκατὸν ἑκατομμύριον πληθυσμός, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας, οὐδὲ δεκαπεντακισχίλιοι ἰατροὺς περιέχει· ἐνῷ ἐν Γαλλίᾳ εἰς 1,400 ἄτομα ἀναλογεῖ εἷς, ἐνῷ παρ' ἡμῖν εἰς 400... ἀναλογοῦσι δύο βεβαίως, ἐν Ρωσίᾳ μόλις ἕνα εὑρίσκει τις μεταξὺ 6,800! Τοῦτο δὲ εἰς τὰς πόλεις. Ἐν τοῖς χωρίοις οὐδὲ εἷς εὑρίσκεται. Ἐν τῷ κυβερνείῳ μάλιστα τῆς Αἰκατερινοσλάβης μόλις εἷς ἰατρὸς ἀντιστοιχεῖ εἰς —ἀποκαλυφθῆτε ἐξοχώτατοι—εἰς 47,000 κατοίκων! Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰς γυναῖκας καταφεύγουσιν οἱ πάσχοντες καὶ ὁ ἄτυχης μουζίκος ἀπὸ τὴν γιατραίναν μόνον ἔμαθε νὰ ἀναμένῃ τὴν θεραπείαν του. Οὗτος δὲ εἶνε καὶ ὁ μόνος λόγος δι' ὃν ηὐξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν ἐπ' ἐσχάτων αἱ Ρωσίδες, αἱ φοιτῶσαι εἰς τὰς διαφόρους ἰατρικὰς σχολάς.

Κύριοι ἰατροί, ἰδοὺ ἐργασία· καὶ πρὸ πάντων ὅσοι ἀκόμη εἰσθε τρυφεροί, ἰδοὺ ἀνταγωνισμὸς τρυφερώτατος.

×

Ἐνώπιον τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν ὁ κ. Ρενὰν ἐπαρουσίασε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἔκτυπον φοινικικῆς ἐπιγραφῆς, ἥτις εὑρέθη πρό τινος ἐπὶ βασιλικῆς σαρκοφάγου ἐν Σιδῶνι. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, πολλὴν ἔχουσαν ὁμοιότητα πρὸς τὴν Ἐσμουναζὰρ ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Λούβρου, ἑρμήνευσεν ὡς ἑξῆς ὁ κ. Ρενάν:

«Ἐγὼ ὁ Ταβνὶτ, ἱερεὺς τῆς Ἀστάρτης, βασιλέως τῶν Σιδωνίων καὶ υἱὸς τοῦ Ἐσμουναζάρ, βασιλέως τῶν Σιδωνίων, κεῖμαι ἐν τῇ λάρνακι ταύτῃ.

«Ὦ ἄνθρωπε, ὅστις θὰ τὴν ἀνακαλύψῃς, μὴ ἀνοίξῃς τὸ ἐπιτάφιον τοῦτο δῶμα, καὶ μὴ μὲ ταράττῃς. Διότι δὲν ἔχω παρ' ἐμοὶ οὔτε χρυσόν, οὔτε ἄργυρον οὔτε ἄλλους θησαυρούς.

«Κεῖμαι μόνος ἐν τῷ δώματι τούτῳ. Μὴ ἀνοίξῃς, διότι πρᾶξις τοιαύτη εἶνε ἱεροσυλία πρὸς τὴν θεὰν Ἀστάρτην.

«Ἐὰν δὲ ἀνοίξῃς καὶ μὲ ταράξῃς, νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ ἴδῃς ἀπογόνους μεταξὺ τῶν ζώντων ὑπὸ ἥλιον, οὐδὲ νὰ εὕρῃς ἀνάπαυσιν μεταξὺ τῶν νεκρῶν».

Εἴμεθα πολὺ περίεργοι νὰ μάθωμεν μετά τινα ἔτη, ἂν ὁ ὀθωμανὸς ἀρχαιολόγος Χαμιδὴ βέης, ὁ ἀνοίξας τὴν σαρκοφάγον, ἐτεκνοποίησεν, ἢ ἂν ἡ

κατάρα Ταβνὶτ τοῦ ἱερέως τῆς Ἀστάρτης ἀπώλεσε τὴν δύναμίν της μετὰ τόσους αἰῶνας.

×

Ὡς θαυμασία ἡ δύναμις τῶν ἀριθμῶν! Ἐκ τινος στατιστικοῦ συγγράμματος, δημοσιευθέντος πρό τινος, ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς, δι' ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν εἶνε ποσῶς δυσχερὴς ἡ σύνδεσις συγκοινωνίας τακτικῆς μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς Σελήνης... οὐχὶ τοῦ μέλιτος, ἀλλὰ τῆς πραγματικῆς Σελήνης. Κατὰ τὸ 1883 ἐξωρύχθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ 164,000,000 τόννοι λιθανθράκων, τὸ 1884 τὸν 170,000,000, καὶ τὸ 1886 τὸν 190,000,000. Τὸ πρὸ τριακονταετίας ἐξορυχθὲν ποσὸν λιθανθράκων ἐν Ἀγγλίᾳ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ τεῖχος περὶ τὸν γήϊνον πλανήτην, ὅπερ θὰ εἶχε 1.80 τοῦ μέτρου ὕψος καὶ πάχος ἢ ἠδύνατο νὰ σχηματίσῃ στῦλον διαμέτρου 2.85 μετ. οὗτινος τὸ ἀνώτερον ἄκρον θὰ ἦτο εἰς ἀπαφὴν μετὰ τῆς Σελήνης.

Καὶ τώρα προσέξατε μὴ ἀναγνωσθῶσι ταῦτα ὑπὸ τῶν μικρῶν παιδίων καὶ τῶν κυριῶν. Διότι ἀμφότεραι αἱ τάξεις αὗται ἀγαπῶσι τὸ φεγγάρι. Καὶ ἂν σᾶς τὸ ζητήσωσι κάμμιαν ἡμέραν, ἢ μᾶλλον κάμμίαν νύκτα, δὲν θὰ ἔχετε πλέον λόγους νὰ τοῖς τὸ ἀρνηθῆτε.

×

Εἰς τὸ μάθημα τῆς φυσικῆς ἱστορίας.

Καθηγητής. Σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐπιστήσητε ἐπ' ἐμοῦ ὅλην σας τὴν προσοχήν, διότι ἄλλως εἶνε ἀδύνατον νὰ λάβητε ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ ρινοκέρου.

ΟΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΕΣ
ΤΟΥ ΦΩΤΑΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΟΔΑΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΛΕΜΠΟΝ

Ἐν τῷ προηγουμένῳ ἡμῶν φύλλῳ ἠγγέλλομεν πρὸς πάντας τοὺς ὀφείλοντας εὐγνωμοσύνας εἰς τὸ φωταέριον, ὅτι οἱ συμπατριῶται τοῦ *ἐφευρέτου* τοῦ Φιλίππου Λεμπὸν ἀπεφάσισαν νὰ ἐγείρωσιν, ἤγειραν δὲ ἤδη, ἀνδριάντα εἰς ἐκεῖνον, δι' ὃν δίκαιον νὰ λεχθῇ: Αὐτὸς ἐφώτισε τὸν κόσμον.

Τὴν ἐπαύριον ἀκριβῶς ἐδέχθημεν παρ' ἐγκρίτου ἐνταῦθα ἐπιστήμονος τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν.

Φίλε Κύριε,

Ἠπατήθητε βεβαίως. Οἱ Γάλλοι δὲν δικαιοῦνται ν' ἀποκαλῶσιν ἐφευρέτην τοῦ φωταερίου τὸν Φίλιππον Λεμπόν· θὰ τὸν ἀπεκάλεσαν εἰσηγητὴν ἴσως. Ἀλλὼς αὐταπατῶνται, διότι τεσσαράκοντα ἔτη πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Λεμπὸν, ἤτοι τὸ 1736, ὁ Hales ἐγνώριζεν ἤδη τὴν κατασκευὴν τοῦ φωταερίου, δύο δὲ ἔτη πρὸ τῆς γεννήσεώς του ὁ Watson ἐσπούδασε τὰς ἰδιότητάς του. Οὐδ' αὕτη δὲ ἡ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ φωταερίου δίκαιον ν' ἀπονεμηθῇ εἰς τὸν Φίλιππον Λεμπόν, ἀφοῦ ὁ Σκῶτος William Murdoch κατὰ τὸ 1792, ἤτοι 7 ἔτη πρὸ τῆς δηθεν ἐφευρέσεώς τοῦ Λεμπόν, ἐφώτισεν ἤδη τὴν οἰκίαν του διὰ φωταερίου, καὶ κατὰ τὸ 1798 τὸ πρῶτον ἐργοστάσιον τῶν Boulton καὶ Wetts. Θὰ ἠπατήθητε βεβαίως σεῖς ἢ οἱ Γάλλοι.

Δέξασθε κτλ.

***

Ἂν ἠπατήθη τις, βεβαίως οὗτος δὲν εἰμεθα ἡμεῖς. Εἶνε οἱ... Γάλλοι! Καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου, δημοσιεύομεν σύντομον βιογραφικὴν σημείωσιν περὶ τοῦ Φιλίππου Λεμπὸν ἐπὶ τῇ βάσει γαλλικῶν πηγῶν καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἀνδριάντος του, ἱδρυθέντος ἐν τινι πλατείᾳ τῆς πατρίδος του Chaumont (Haute Marne), ὡς προηγγείλαμεν.

* *

Ὁ Φίλιππος Lebon, γεννηθεὶς τῷ 1767, ἐποίησεν ἀρίστας σπουδὰς ἐν Παρισίοις καὶ εἰκοσαετὴς μόλις ἠξιώθη τοῦ πτυχίου μηχανικοῦ. Κατέγινεν ὅμως ἰδίᾳ εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ εἶχεν ἴδιον ἐργαστήριον, ἐν ᾧ ἐξετέλει παντοειδῆ πειράματα. Ἐσπέραν τινὰ εἶχε θέσει πριονίδια ξύλων ἐλάτης ἐντὸς χοάνης κατὰ τὸ ἡμισυ πεπληρωμένης δι' ὕδατος. Ταύτην δὲ ἔθεσεν ἐπὶ ἰσχυροῦ πυρός. Μετὰ ἓν τέταρτον καθ' ὃ ἐγένετο ἡ βράσις πλησιάσας πυρεῖον ἀνημμένον εἶδε μετ' ἐκπλήξεως κυανῆν φλόγα ἀναλάμπουσαν. Τὸ πείραμα ἦτο ἀποτελεσματικόν. Τὸ ὑδρογόνον, τοῦ ὁποίου τὰ συστατικὰ εἶχεν ὁρίσει ὁ Λαβουαζιέ, ἦτο στοιχεῖον εὔφλεκτον! Τοῦτο συνέβαινεν ἐν ἔτει 1797 ὅτε ὁ Λεμπὸν ἦτο μόλις τριακονταετής. Ἀλλὰ μάτην ἐπειράθη νὰ διαδώσῃ τὸ φῶς ὅπερ ἐφεῦρεν. Αἱ προσπάθειαί του εἰς οὐδὲν ἄλλο συνετέλεσαν ἢ εἰς τὸ νὰ θεωρηθῇ ὡς παράφρων καὶ ὁ μέγας ἐφευρέτης οὐδὲν ἀπήλαυσεν ἐκ τῆς ἐφευρέσεώς του. Μετέπειτα δὲ εὑρισκόμενος ἐν Παρισίοις ἐδολοφονήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος. Ἄγνωστος δ' ἀπέμεινεν ὁ φονεύς του.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἱστορία τοῦ ἀτυχοῦς Λεμπόν, ἣν θὰ διηγηθῶμεν εἰς τοὺς ἐπερχομένους ὁ ἐν τῇ πατρίδι του ἀνεγερθεὶς ἀνδριάς. Ὅταν δὲ νεώτεραι ἐφευρέσεις, ἡ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ λ.χ. τελειοποιούμεναι καταστήσωσι περιττὴν πλέον τὴν χρῆσιν τοῦ φωτὸς του — ἐὰν παραδεχθῶμεν πρὸς χάριν τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων ὅτι αὐτὸς τὸ ἐφεῦρε — τότε ὁ ἐν Σωμὸν ἀνεγερθεὶς ἀνδριὰς θὰ εἶνε μνημεῖον, ἐνθυμίζον εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ὅτι ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν ὁ κόσμος ἐφωτίζετο διὰ φωταερίου. Καὶ οὐδὲν πλέον.

ΜΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΜΠΛΑΝ.

Ἐν Παρισίοις ἐγένοντο ἐπίσης μετὰ μεγάλης πομπῆς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Νικολάου Λεμπλάν, ἱδρυθέντος δι' ἐράνου διεθνοῦς, διότι παγκόσμιος εἶνε ἡ ὀφειλομένη εὐγνωμοσύνη εἰς τὸν μέγαν τοῦτον τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐφευρέτην, ὅστις, ὅπως καὶ ὁ Λεμπόν, καίτοι πολὺ τούτου ὑπέρτερος, ὑπῆρξε θῦμα τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς τύχης του. Διὰ τῆς ἐφευρέσεώς του τῆς τεχνητῆς *σόδας* ἐδώρησε τὸν πλοῦτον εἰς πολλούς, μόνος δ' αὐτὸς ἀπέμεινε πτωχὸς καὶ ὑπέστη ὅλας τὰς στερήσεις μηδ' αὐτῆς τῆς τοῦ ἄρτου ἐξαιρουμένης, κατέστρεψε δ' οἰκτρῶς τὸν βίον αὐτοκτονήσας, διὰ νὰ εὕρῃ ἐν τῷ τάφῳ τὴν ἀνάπαυσιν, ἣν ἡ ζωὴ τῷ ἠρνεῖτο! Ἡ ἱστορία του εἶνε ἡ ἱστορία τόσων ἄλλων μεγάλων συναδέλφων του ἐν μιᾷ λέξει: ἡ παραγνώρισις!

Ἡ ἐφεύρεσις τῆς τεχνητῆς σόδας εἶνε μία τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος διότι ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς βιομηχανίας δύναμιν, ἧς ἡ παραγωγὴ θὰ παύσῃ μόνον ὅταν ἐξαντληθῇ τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης!

Μέχρι τοῦ 1790, ὅτε ὁ Λεμπλὰν ἐφεῦρε τὴν σόδαν του, τὸ χρησιμώτατον τοῦτο διὰ τὴν σαπωνοποιίαν καὶ ὑελουργίαν συστατικὸν κατεσκευάζετο δι' ἀποτεφρώσεως θαλασσίων φυτῶν. Ἔκτοτε ὅμως τὸ μαγειρικὸν ἅλας ἀντικατέστησε ταῦτα, ἡ δ' ἐκ τούτου σόδα εὐηργέτησε καὶ εὐεργετεῖ πολλοὺς κλάδους τῆς χημικῆς βιομηχανίας, θεωρουμένη ὡς ἡ σπουδαιοτάτη ταύτης ἐφεύρεσις καὶ κατασκευαζομένη καὶ νῦν ἔτι, ὅπως ἤρχθην κατεσκεύασεν αὐτὴν ὁ Λεμπλάν.

Διὰ τοῦτο, ὡς δικαίως ἔλεγεν ὁ σοφὸς Δουμᾶς — οὐχὶ ὁ μυθιστοριογράφος — «Ἀγνοεῖ τις, ποῖος τῶν δύο μεγάλων ἐφευρετῶν τῶν χρόνων μας εἶνε ἐξοχώτερος, ὁ Watt, ὁ ἐφευρὼν τὴν ἀτμομηχανήν, ἢ ὁ Λεμπλάν». Πράγματι. Τοῦ πρώτου ἡ θορυβώδης ἐφεύρεσις διατρέχει τὰς ξηρὰς καὶ τὰς θαλάσσας, σμικρύνει τὰς ἀποστάσεις, συντρέχει τοὺς πολέμους, καταπολεμεῖ τὰ στοιχεῖα. Τοῦ δευτέρου ὅμως ἠρέμα ἐκτελεῖ τὸ εὐεργετικὸν ἔργον της εἰς πᾶν ἐργαστήριον, εἰς πάντα οἶκον, σύντροφος καὶ βοηθὸς τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς βιομηχανίας, ἧς ἐκ τῶν κυριωτέρων εἶνε παραγόντων.

Ὁ Λεμπλὰν ἐγεννήθη ἐκ γονέων πτωχῶν ἐν Γαλλίᾳ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1742, ἐσπούδασε δὲ τὴν ἰατρικήν.

Ἐν τῇ ἐποχῇ δὲ καθ' ἣν ἡ Εὐρώπη ἦτο εἰς ἀναστάτωσιν, μετὰ τὸ 1780 ἡ γαλλικὴ Ἀκαδημία βλέπουσα ὅτι ἀδύνατον νὰ προμηθευθῇ σόδαν ἀλλαχόθεν, ἡ δὲ Γαλλία ἐνδύνευε νὰ διακόψῃ τοῦτο ἐνεκα πάσας τὰς βιομηχανικὰς ἐργασίας, προεκήρυξε διαγωνισμὸν πρὸς κατασκευὴν τοιαύτης ἐκ μαγειρικοῦ ἅλατος. Πολλοὶ σοφοὶ διηγωνίσθησαν εἰς μόνος ὅμως ἐπέτυχεν, ὁ Λεμπλὰν· ἀλλὰ τὸ δωδεκακισχιλιόφραγκον γέρας δὲν τῷ ἐδόθη, διότι ἡ Ἀκαδημία διελύθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τῶν ἐπαναστάσεων. Εἶτα μετὰ πολυκύμαντον βίον, καθ' ὃν τόσα ὑπέστη ὁ ἀτυχὴς ἐφευρέτης, ἀπελπισθεὶς πλέον ἐκ τοῦ κόσμου, ηὐτοκτόνησε τῇ 4 Ἰανουαρίου τοῦ 1806, θῦμα γενόμενος ἀδίκου καὶ σκληρᾶς εἰφαρμένης, ὅπως τόσοι καὶ τόσοι ἐκ τῶν μεγάλων συναδέλφων του!

Δι' ἓν μόνον ὁ Λεμπλὰν ἐγένετο εὐτυχέστερος τοῦ Λεμπόν. Οὐδεὶς τῷ ἀμφισβητεῖ τὴν ἐφεύρεσίν του! ὁ δὲ μετὰ μεγάλης πομπῆς ἀποκαλυφθεὶς ἀνδριάς του, ἐφ' οὗ τὸ ὄνομά του συμπλέκεται μετὰ τοῦ ὀνόματος τῆς *Σόδας*, θὰ μένῃ ἐσαεὶ μνημεῖον ἀμφοτέρων, διδάσκον ὁπόσην τιμὴν ὀφείλεται εἰς τοὺς μοχθήσαντας ὑπὲρ ἐφευρέσεων εὐεργετικῶν τῇ ἀνθρωπότητι.

Παράδοξα

Παράδοξον καὶ ἀσυγχώρητον συνέβη ἐν τῇ δημοσιεύσει τοῦ περὶ Γυναικῶν τοῦ Σαμψὴρ κεφαλαίου τοῦ Taine. Ἐξ ἴσου δ' εἰσὶν ἐπὶ τούτῳ συνυπεύθυνοι τῶν τυπογράφων ἡ ἀπροσεξία καὶ τοῦ φίλου μεταφραστοῦ ἡ κακογραφία καὶ ἡ... ἀπουσία.

Φύλλον 21. Σελὶς 5, στὴλη 2, ἄνω. «Ὦ γλυκεῖα καὶ θελκτικὴ κ λ ί ν η!» Καὶ καὶ λέξεις αὗται τῆς Κ υ μ β ε λ ί ν η ς. Γράφε: «Ὦ γλυκὺ καὶ θελκτικὸν κ ρ ί ν ο ν!» «Αἱ λέξεις αὗται τοῦ Κ υ μ β ε λ ί ν ο υ».

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ "ΕΝΩΣΕΩΣ,,

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 27 ΙΟΥΝΙΟΥ 1887. ΕΤΟΣ Δ', ΑΡΙΘ. 22.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ. Πλατεῖα ΚΕ' Μαρτίου, παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΜΕΤΑ ΔΕΛΤΙΟΥ
καὶ πωλεῖται λεπ. 15. παλαιὰ φύλλα λεπ. 20.
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐν Ἑλλάδι δραχμαὶ 10. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 12.

ΤΙΜΗ ΑΓΓΕΛΙΩΝ. Ὁ στίχος ἁπαξ δρ. 1, δὶς 1,50. Διὰ πλειοτέρας καταχωρίσεις κατ' ἀπόκοπήν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ, ΠΡΩΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΗΣ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΞΕΝΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΗΣ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ
Ἐξεδόθησαν
95) Πρακτικὴ Γραμματικὴ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, κατὰ τὸ νέον ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, ὑπὸ Α. Κωστοπούλου. Ἀθῆναι. Σχ. 8ον, σελ. 150.
Ἀθῆναι, σύγγραμμα περιδικόν, ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθημερίαν.

Διευθύνσεις
ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΒΙΣΒΙΖΗΣ, διηγήτρος, ὁδ. Ἀδριανοῦ 67.
ΛΕΩΝ ΟΛΙΒΙΕ καθηγ. Γαλλικ. ὀπισθεν Θεάτρου Ἀθ.
Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ ὀδοντοϊατρός. Ὀδ. Πατησίων 3.
ΑΔΕΛΦ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΙ ἐμποροι. Ὀδ. Εὐαγγελ.
ΕΛΛΗΝ. ΗΛΕΚΤΡ. ΕΤΑΙΡΕΙΑ. Ὀδ. Φιλελλήνων 22
ΕΜΜ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ ζωγράφος. Ὀδὸς Χάρητος.
Ν. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ διηγήτρος. Ὀδ. Εὐριπίδου 41.
Ι. ΓΕΡΑΣΙΜΙΔΗΣ γυναικολόγος. Ἀρχὴ ὁδ. Πειραιῶς.

ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ
Τακτικαὶ ἀναχωρήσεις ἐκ Πειραιῶς κατ' εὐθεῖαν εἰς Κρήτην κατὰ Σάββατον 4 μ. μ. Πράκτορες ἐν Πειραιεῖ: Ἀδελφοὶ Μάρτινοι.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐκτυποῦνται ἐπισκεπτήρια στιγμιαίως ἐπὶ χάρτου Ἀγγλικοῦ Ἀης ποιότητος διαφόρους δραχ. 2.50 τὰ 100. Ἐπὶ ἰδίου χάρτου Βάς ποιότητος δραχ. 2 τὰ 100. Κατασκευάζονται σφραγῖδες ἐξ Ἐλαστικοῦ (Caoutsouk), παντὸς εἴδους καὶ μεγέθους. Ἐργοστάσιον φακέλλων παντὸς μεγέθους. Μόνοι κάτοχοι τῶν καταστίχων Koenig und Ebhardt, Ἀννοβέρου.

Διὰ τὴν Σύρον καὶ ὅλας τὰς Κυκλάδας γενικὴ ἀποθήκη μεταλλικῶν ὑδάτων
VALS
Ἐν τῷ Φαρμακείῳ Ι. Τ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ ἐν Σύρῳ.
Πρόσφατα ἀποσταλέντα κατὰ μῆνα ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἡ φιάλη δραχ. 1,40. Τοῖς ἀγοράζουσι κιβώτια γίνεται ἔκπτωσις

Ι. ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ ΛΟΧΑΓΟΥ
Ἐκδοθέντα κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργ. τῶν Στρατιωτ.
Στρατολογικά. Συλλογὴ νόμων καὶ Β. Διαταγμάτων..... Δρ. 1.50
Τὰ περὶ καταδίκης τῶν ἀξιωματικῶν, περὶ προβιβασμοῦ, περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ ἐνεργοῦ στρατοῦ καὶ τὰ ἐκπαιδευτικά. Σελ. 436 .....Δρ. 2
Ἐγχειρίδιον οἰκονομίας καὶ λογιστικότητος » 1
Ἀπευθυντέον παρ' ἡμῖν
καὶ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς ΕΣΤΙΑΣ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΠΕΚ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΤΙΩΣ ΕΞΕΔΟΘΗ
ΦΑΟΥΣΤ
ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΓΚΑΙΤΕ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ
ὑπὸ
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΥ
Μετὰ 65 ξυλογραφημάτων καὶ 14 φωτογραφιῶν
κατὰ
Α. ΚΡΕΛΙΓΓ
Τεῦχος δεύτερον
Ὁ Φάουστ ἐκτυπωθήσεται μετ' ἐξαιρέτου φιλοκαλίας ἐν Γερμανίᾳ, δημοσιευθήσεται δὲ εἰς ἑπτὰ τεύχη, ἐκδιδόμενα κατὰ μῆνα· ἕκαστον δὲ τεῦχος, συγκείμενον ἐκ τριῶν τυπογραφικῶν φύλλων εἰς σχῆμα 4ον καὶ κοσμούμενον ὑπὸ δύο ὁλοσελίδων φωτογραφιῶν καὶ πολλῶν ἐν τῷ κειμένῳ εἰκόνων, τιμᾶται ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχίαις δραχ. 4. Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 4, — Ὁλόκληρον τὸ σύγγραμμα, προπληρούμενον, τιμᾶται ἐν Ἀθήναις δραχ. 24. Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 24. Λαμβάνων τὸ πρῶτον τεῦχος θεωρεῖται συνδρομητὴς καὶ ὑποχρεοῦται διὰ τὴν συνέχειαν μέχρι τέλους τοῦ συγγράμματος.
Συνδρομητὰς ἐγγράφουσι τὰ κυριώτερα βιβλιοπωλεῖα.
Ὁ ἐκδότης ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΚ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΑΝΘΟΔΟΣ	1 Π. Μ.	3 Μ. Μ.	33 Μ. Μ.
Ἐκ Πειραιῶς	6.30	12.—	3.15
» Ἀθηνῶν	7.05	12.30	3.45
» Ἐλευσῖνος	8.15	1.45	5.10
» Μεγάρων	8.58	2.28	6.15
» Καλαμακίου	10.10	3.43	7.45
» Κορίνθος ἀφιξ.	10.35	4.08	8.15
» Κιάτου ἀναχ.	10.50	4.20	
» Συλοκάστρου	11.37	5.07	
» Δερβενίου	12.11	5.44	
» Ἀκράταν	1.03	6.36	
Εἰς Ἀκράταν ἀφιξ.	1.23	6.56	

Γραμμὴ Κορίνθου-Ἄργους-Ναυπλίου

	203 Μ. Μ.	231 Π. Μ.
Ἐκ Κορίνθου	4.30	6.30
» Ἀγ. Βασιλείου	5.49	8.23
» Νεμέας	6.09	8.45
» Φιχτέων (Μυκῆναι)	6.31	—
» Ἄργους	7.05	9.55
Εἰς Ναύπλιον ἀφιξ.	7.30	10.25

Γραμμὴ Ἄργους-Μύλων (Ναυπλίου)

	301 Π. Μ.	303 Π. Μ.	305 Μ. Μ.
Ἐξ Ἄργους	5.40	9.—	7.40
Εἰς Μύλους	6.05	10.25	7.35

Σημείωσις. Διὰ τὰς σταθμεύσεις εἰς τὰς στήλας ἴδε τὸν πίνακα τῶν γραμμῶν ἐπὶ τοῦ ὁρμολογίου. Ἡ ἐμπορικὴ ἀμαξοστοιχία 33 κυκλοφορεῖ κατὰ Δευτέραν, Τετάρτην, Παρασκευὴν καὶ Κυριακήν, Τετάρτην, Πέμπτην, Σάββατον.

ΚΑΘΟΔΟΣ	2 Π. Μ.	4 Μ. Μ.	32 Π. Μ.
Ἐξ Ἀκράτας	6.40	1.40	
» Δερβενίου	7.03	2.03	
» Συλοκάστρου	7.59	2.57	
» Κιάτου	8.31	3.29	
» Κορίνθος ἀφιξ.	9.15	4.13	
» Κορίνθος ἀναχ.	9.35	4.25	5.—
» Καλαμακίου	10.06	4.56	5.40
» Μεγάρων	11.15	6.06	7.10
» Ἐλευσῖνος	12.05	6.54	8.20
Εἰς Ἀθήνας ἀφιξ.	1.17	8.—	9.30
» Πειραιᾶ »	1.50	8.30	10.05

Γραμμὴ Κορίνθου-Ἄργους-Ναυπλίου

	202 Π. Μ.	234 Μ. Μ.
Ἐκ Ναυπλίου	6.25	12.—
» Ἄργους	7.—	12.45
» Φιχτέων (Μυκῆναι)	7.25	—
» Νεμέας	8.—	1.57
» Ἀγίου Βασιλείου	8.20	2.20
Εἰς Κόρινθον ἀφιξ.	9.25	3.35

Γραμμὴ Ἄργους-Μύλων (Ναυπλίου)

	302 Π. Μ.	304 Π. Μ.	306 Μ. Μ.
Ἐκ Μύλων	6.20	10.45	7.45
Εἰς Ἄργος	6.45	11.10	8.10

ΔΗΜΟΣΙΑ ΘΕΑΜΑΤΑ ΑΘΗΝΩΝ

Θεατρον «Παραδείσου»
Ἑλλ. Δραμ. Θίασος Μενανδρος διεύθ. Δ. Ταβουλάρη
Κυριακὴ—Τρίτη—Πέμπτη—Σάββατον.

Ἰούλιος		ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
Ἡμερομηνία Ν.	Ἡμέρ.	Ἑορταί
9	27	Σάββ. Σαμψὼν ὁσίου τοῦ Ξενοδόχου.
10	28	Κυρ. Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων.
11	29	Δευτ. Πέτρου καὶ Παύλου Ἀποστ. ἀργία.
12	30	Τρίτη. Ἡ Σύναξις τῶν 12 Ἀποστόλων.
13	1	Τετ. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ Ἀναργ. ἀργία.
14	2	Πέμπ. Ἡ ἐν Βλαχέρναις κατ. ἐσθῆτ. Θεοτ.
15	3	Παρ. Ἰακώβου μ. καὶ Ἀνατ. Ἰησοῦ.

Ἀνατολὴ 4.47'. Δύσις 7.23'. Μέγεθος ἡμέρας 14 19'.

ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ἰουνίου 29. Ἐκ τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ὁ μὲν πρῶτος κατήγετο ἐκ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, ἦν δὲ ἀδελφὸς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου καὶ ἁλιεὺς τὸ ἐπάγγελμα, καλούμενος Σίμων τὸ πρῶτον, μετονομασθεὶς δὲ Πέτρος (Κηφᾶς) ὑπὸ τοῦ Κυρίου. Ἀχώριστος δὲ καὶ ζηλωτὴς μαθητὴς Αὐτοῦ γενόμενος, ἠκολούθησεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κηρύγματος μέχρι τοῦ πάθους τὸν Διδάσκαλον, ὁπότε, ἀπαρνησάμενος Αὐτὸν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Καϊάφα, μετεμελήθη πικρῶς διὰ τὸ παράπτωμα καὶ ἔλαβε συγχώρησιν. Κηρύξας τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν Ἰουδαίαν, τὴν Ἀντιόχειαν καὶ εἰς τινα μέρη τῆς Ἀσίας, κατέληξεν εἰς Ῥώμην, ἔνθα ἐσταυρώθη ὑπὸ Νέρωνος τῷ 68ῳ ἔτει. Ὁ δὲ Παῦλος, ὁ Σαῦλος πρότερον καλούμενος, ἦτο Ἰουδαῖος ἐκ Ταρσοῦ, νομομαθὴς καὶ εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς. Κατ' ἀρχὰς στερρῶς ἐχόμενος τῶν πατρικῶν παραδόσεων, ἦτο ἀπηνὴς διώκτης τῆς νέας θρησκείας, ὅτε δὲ ποτε ἐπορεύετο εἰς Δαμασκὸν ἵνα ἀγάγῃ ἐκεῖθεν δεσμίους τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας, περιλάμπεται αἴφνης ὑπὸ οὐρανίου φωτὸς καὶ πίπτει κατὰ γῆς, ἀκούει δὲ φωνὴν λέγουσαν: «Σαούλ, τί με διώκεις; Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις». Ἔκτοτε ἐγένετο ἐκ τῶν ἐνθερμοτέρων ὀπαδῶν τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ οὗ τὰ πάνδεινα ὑπέστη καὶ τελευταῖον ἐτιμήθη τὴν κεφαλὴν ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ Νέρωνος. Ἐν ταῖς 14 ἐπιστολαῖς αὐτοῦ, ἃς ἠρμήνευσεν εἰς 250 ὁμιλίας ὁ θεῖος Χρυσόστομος, ἐξηγεῖται μεθ' ὑπερόχου πνεύματος καὶ δεινῆς κρίσεως τὰ μυστήρια τῆς νέας θρησκείας, κρατύνων τὰ δόγματα τῆς πίστεως καὶ ὑποδεικνύων τὰ καθήκοντα τῆς διὰ τούτων ἀνακαινισθείσης ἀνθρωπότητος.

1 Ἰουλίου. Οἱ ἅγιοι Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς ἦσαν ἰατροὶ φιλανθρωπότατοι, οἵτινες ἐθεράπευον ἀνθρώπους καὶ κτήνη οὐδεμίαν ἄλλην ἀμοιβὴν αἰτούμενοι ἢ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν τῶν θεραπευομένων. Ἀπέθανον δὲ μαρτυρικῶς τῷ 284 μ. Χ. ἐπὶ Νουμεριανοῦ.

2 Ἰουλίου. Τῷ 458 ἐπὶ Λέοντος τοῦ Θρακὸς ἐγένετο ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις περικαλλῆ ναὸν τῆς Θεοτόκου, οἰκοδομηθέντα ὑπὸ Λέοντος, γενόμενον δὲ περίφημον διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἀβάρων· ἔκειτο δὲ ὁ ναὸς εἰς τὰ παραθαλάσσια τοῦ Κερατίου κόλπου, ἔνθα ἦν καὶ ἡ πύλη τῶν Βλαχερνῶν (Ἐϊβὰν σεραὶ καπουσί). Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἐστέφθη ὁ Ἰωάν. Κατακουζηνὸς τῷ 1345 μ. Χ.

ΜΙΚΡΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Ἐδημοσιεύθησαν οἱ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντες νόμοι: περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου περὶ πειθαρχικῆς τιμωρίας καὶ προσόντων τῶν δημοσίων λειτουργῶν· περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ νόμου περὶ τελωνοφυλακῆς· περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις σχολείου τῶν βιομηχανικῶν τεχνῶν· περὶ συστάσεως γεωργικῶν σχολείων· περὶ καταρτισμοῦ στελεχῶν ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ.—Γενικὸς Διευθυντὴς τῶν Ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων διωρίσθη ὁ κ. Ἐπ. Λουριώτης.

ΕΓΧΩΡΙΑ

Κατὰ τὰς ἐφημερίδας, ἡ ἡμετέρα κυβέρνησις παρήγγειλεν ἐν Γαλλίᾳ τὴν κατασκευὴν τριῶν πλοίων θωρηκτῶν ἀντὶ 21 ἑκατομμυρίων φρ.—Ἡ Διοίκησις τοῦ στρατ. σχολείου τῶν Εὐελπίδων προκηρύσσει διαγωνισμὸν πρὸς κατάταξιν 32 μαθητῶν ἐν αὐτῷ.—Ἀπεβίωσε τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν καὶ ἐκηδεύθη ὁ βουλευτὴς Ἀχαΐας καὶ Ἠλείας Στέφανος Στεφανόπουλος, διατελέσας πρόεδρος τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν πρωτεύουσαν σύνοδον, ἀντιπροσωπεύσας δὲ συνεχῶς ὡς πληρεξούσιος καὶ βουλευτὴς τὴν ἐπαρχίαν Ἠλείας ἀπὸ τοῦ 1860.—Ὁ ἀριθμὸς τῆς τελευταίας κληρώσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ὁ κερδίζων 100 χιλ. φρ. ἀνῆκε εἰς τὸν ἐν Τήνῳ πανοτοῦλην Λάζαρον Βελούδην.—Ηὐτυχήνησε τὸ παρελθὸν Σάββατον παρὰ τὴν Φρεαττὺν ὁ ἀντισυνταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ καὶ ὑποφρούραρχος Ἐμὶν Κορτζᾶς. Ἀλβανὸς τὴν καταγωγήν, ἀνήκων εἰς διακεκριμένην τῆς Ἀλβανίας οἰκογένειαν, ὢν δὲ ταγματάρχης ἐν τῷ τουρκικῷ στρατῷ κατὰ τὸ 1878, προσῆλθεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἀρχὰς καὶ κατετάχθη εἰς τὸν στρατὸν μὲ τὸν βαθμόν του, διαπνεόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας τῆς συνενώσεως καὶ συμπράξεως τῆς πατρίδος του μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐβάπτισε δὲ εἰς τὸ Ὀρθοδοξοφόρμα τὴν σύζυγόν του καὶ τὸν μόνον υἱόν του.—Τὸ Α' διαρκὲς στρατοδικεῖον κατεδίκασεν εἰς πέντε ἐτῶν εἱρκτὴν 15 εὐζώνους, κατηγορουμένους ἐπὶ ἀνυποταξίᾳ ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τὰς πέρυσι συμπλοκάς.—Τεθνηκότων κρυσμάτων τινῶν χολέρας ἐν Καλαβρίᾳ καὶ Σικελίᾳ, τὸ ἰατροσυνέδριον ὑπέβαλεν εἰς πενθήμερον ἐπιτηρητικὴν καθαρσιν τὰς ἐκεῖθεν προελεύσεις.—Τὸ μνημεῖον τῶν Ἱερολογίτων, ὅπερ ὁ μακαρίτης ποιητὴς Ἀλ. Σούτσος εἶχεν ἱδρύσει ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Πανεπιστημίου, ἔνθα νῦν ἀνεγείρεται ἡ Βαλλιάνειος βιβλιοθήκη, μετακομίζεται εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως.—Ὁ ἐν Θήρᾳ κ. Κ. Δ. Βεργωτῆς ἀσχολεῖται εἰς ἐκγύμνασιν περιστερῶν πρὸς ταχυδρομικὴν συγκοινωνίαν κατὰ τὰς νεωτέρας προόδους, μετεκόμισε δὲ ταύτας ἐκ Μασσαλίας καθὼς αὐτὰς ἐκ τῆς ἐκεῖ ἑταιρείας «la Colombe». Διετάχθησαν δὲ αἱ στρατιωτικαὶ καὶ διοικητικαὶ ἀρχαὶ Κυκλάδων νὰ παράσχωσι πᾶσαν συνδρομὴν τῷ κ. Βεργωτῇ, νὰ καταδιώκωσι δὲ τοὺς βλάπτοντας τὰς περιστερὰς του.—Τὸ Α' διαρκὲς στρατοδικεῖον κατεδίκασεν εἰς διετῆ φυλάκισιν τὸν ὑπολογαγὸν Ἀθανασίου καὶ τοὺς λοχίας Πανέτσον, Σγούρον, Ζαγαρωτῆν καὶ Κατσιβαρδέαν κατηγορουμένους ἐπὶ ἐγκαταλείψει θέσεως ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, ἀπαθώωσε δὲ τὸν λοχαγὸν Χατζηβασιλείου καὶ ἀνθυπολοχαγὸν Λιβάνιον.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Τὰ ἐν Κρήτῃ ἤρξαντο αὖθις δεινούμενα. Τὴν εἰς Κῶν (πόλιν) διαταίβουσαν ἐπιτροπὴν τῶν Κρητῶν, ἕνεκα τῆς σκοπιμοῦ ἀναβολῆς τῆς Πύλης γ' ἀπόφανθῇ ἐπὶ τῶν γνωστῶν αἰτημάτων, ἀνεκάλεσεν ἡ Γενικὴ Συνέλευσις, ἀφήσασα τὴν εὐθύνην τῶν γεγησομένων εἰς αὐτήν.—Ἡ αἰγυπτιακὴ σύμβασις, ἡ εἰς τοσαύτας μερίμνας ὑποβαλοῦσα τὴν εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν, δὲν ὑπεγράφη ἔτι ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ἕνεκα τῆς στάσεως τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσσίας.—Ἡ σερβικὴ κυβέρνησις δι' ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀντιπροσώπους αὐτῆς γνωρίζει ὅτι σκοπὸς τῆς πολιτικῆς τοῦ νέου ὑπουργείου εἶνε ἡ ἀνόρθωσις τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας, ἡ μεταρρύθμισις τοῦ συντάγματος καὶ ἡ διατήρησις τῶν φιλικῶν σχέσεων πρὸς ὅπασας τὰς ξένας Δυνάμεις.—Κατὰ τὰς εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπετάθη ἡ μετάξὺ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης τῆς Σερβίας ἔρις, ὥστε οὗτος ἀπηγόρευσεν αὐτῇ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Βελιγράδιον, ἐκείνη δὲ σκοπεῖ νὰ ζητήσῃ νόμιμον διαζύγιον.—Τὸ νέον γαλλικὸν ὑπουργεῖον ἐπαρουσίασε εἰς τὴν Βουλὴν τὸν προϋπολογισμὸν αὐτοῦ ἠλαττωμένον κατὰ 30 ἑκατομ. Ἡ Βουλὴ ἐδέχθη τὴν Ζετὴ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.—Βεβαιοῦται ὅτι ἡ βουλγαρικὴ συνέλευσις, ἡ συνελθοῦσα ἐν Τυρνόβῳ τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην, θὰ ἐκλέξῃ ἡγεμόνα τὸν πρίγκηπα τοῦ Λούχτεμβεργ.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ, ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ κλπ.

Αἱ ἐγγραφαὶ εἰς τὸ δάνειον τῶν 135 ἑκατομ. τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς τραπεζικῆς ὁμάδος τῆς συμβληθείσης μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἐγένοντο ἐλάχισται, ἡ δὲ ἔκδοσις ἀπέτυχε.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Βοτανικὴ εἰς Βῶλον. Τὸ καλλίτερον λίπασμα διὰ τριανταφυλλέας εἶνε ὕδωρ εἰς ὃ ἐγένετο πλύσις διὰ σάπωνος, οὕτινος ἐκ τῶν συστατικῶν ἡ πότασσα ἐνισχύει τὸ φυτὸν καὶ ἐξολοθρεύει τὰ ἐπὶ τῶν κλαδίων ζωύφια. Ἡ χρῆσις 2—3 φορὰς καθ' ἑβδομάδα, ἰδίᾳ δὲ κατ' Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον. Ἀλ. Πόρον. Ταχυδρομικῶς ἐγράψαμεν, ἀποστείλαντες χειρόγραφα. Ἀναμένομεν ἀναβαλλόμενον. Π.Σ. Φ. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθη. Ἀλ. Μ. Δευκάδα. Καλὴν διασκέδασιν. Ἀρτ. Βεβαίως. Ὁμοιάζει τὸν ἁπλοϊκὸν ἐκεῖνον ἀγρόν, ὅστις ἐνεδύθη γυναικεῖα ἐνδύματα, ἐπειδὴ ἤκουσεν ὅτι ἡ λυμαινομένη τὸ χωρίον του χολέρα προσέβαλλε μόνον τοὺς ἄνδρας, κατηρᾶτο δὲ τὸν προδώσαντα αὐτόν, ὅταν προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ ἀρρώστματος! Π. Σ. Rangoon. Ἐλήφθησαν ἀμφότεραι. Γράφομεν ταχυδρομικῶς. Ἀλ. Χ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. Γ. Κ. Χαγία. Ἐστάλησαν πᾶσαι τῷ ἡμετέρῳ κ. Γ. Ψ. Συνεννοηθῆτε ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἰδικάς σας καὶ μᾶς ὑποχρεοῦτε. Ἀναμένομεν καὶ τὰ ἄλλα. Καὶ μένῃ. Μεγάλη ἡ πρὸς ἡμᾶς πεποίθησις καὶ ἡ ὑπομονή σας.... Διατί νὰ μὴ ἐρωτήσητε τὸν ἰατρόν σας; Ἔστω. Κάλλιστον φρονοῦμεν μέσον εἶνε ἡ ἐξ ἀλεύρου ζύμη, ἥτις ἐπιτιθεμένη ἐπὶ παντὸς κτύματος καθιστᾷ αὐτὸ ἀνώδυνον καὶ παρακωλύει τὴν ἐξέγκλισιν τῆς ἐπιδερμίδος. Φ. Β. καὶ Κ. Π. Τῆνον. Ἐλήφθησαν. Ἐπόπτῃ. Διὰ νὰ μὴ φοβῆσθε ὅτι σᾶς ἀνοίγουν τὰς ἐπιστολάς, γράφετε τὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ τοῦ μέρους, ὅπερ φέρει τὴν κόλλαν, οὕτω δὲ δὲν δύναται αὐτὸ δι' ὕδατος νὰ ἀπαλλυνθῇ, χωρὶς νὰ καταστραφῶσι τὰ γράμματα. Β. Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς τῷ 312 π. Χ. ἐποιήσατο ἀπαρίθμησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν· τότε ὑπῆρχον 21,000 ἀθηναῖοι πολῖται, 10,000 μέτοικοι καὶ 400,000 δοῦλοι. Σημειωτέον, ὅμως ὅτι ἡ λέξις πολῖτης ἐσήμαινε τότε μόνον τοὺς ὑπὲρ τὰ 20 ἔτη γεγονότας ἄρρενας, ἐξ ἀναλογίας δὲ ὀνόμαθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι αἱ οἰκογένειαι τῶν πολιτῶν περιελάμβανον 86,500 ψυχάς. Ὥστε, ὡς παρατηρεῖτε, 500,000 μόνον κατώκουν τὰς πάλαι Ἀθήνας. Ι.Ν.Β. Ἀλλὰ τὴν παράδοσιν ταύτην ἐδημοσίευσε πρώτον μὲν ὁ μακαρίτης Χουρμούζης ἐν τοῖς Κρητικοῖς του εἰς καθαρεύουσαν, εἶτα δὲ ὁ κ. Ι. Μ. Δημόβεργης ἐν τῷ πρὸ ἑξαετίας ἐκδιδομένῳ φιλολογικῷ τῆς «Ἐφημερίδος» μετὰ πολλῶν παραλλαγῶν καὶ εἰς κρητικὸν ἰδίωμα. Τότε μάλιστα ἐστιγμάτισεν αὐτὴν εἰς χαριεστάτον ποίημα ὁ κ. Ι. Δροσίνης. Οὐδὲν τούτων πεπείσθημεν εἰς γνῶσιν σας. Ἂς ἴδωμεν τοὐλάχιστον τὰς ἄλλας καὶ τότε ἀπαντῶμεν. Δ.Π. Ἰατρῷ. Ὅπως εἶνε καὶ τὰ δύο ἀτελῆ ἀγνοοῦμεν εἰς τί δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν. Ἐξηγήθητε παρακαλοῦμεν. Κ. Ἠφισσιώτῃ. Δύνασθε καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ νὰ κάμητε λουτρὰ διὰ θαλασσίου ὕδατος, ἀρκεῖ νὰ διαλύσητε εἰς πᾶσαν λίτραν τοῦ λαμβανομένου διὰ τὸ λουτρὸν κοινοῦ ὕδατος, τὰ ἑπόμενα ἅλατα: 20 γραμμάρια μαγειρικοῦ ἅλατος, 2 1/2 χλωριούχου μαγνησίου, 1 3/4 θειικοῦ μαγνησίου καὶ 1/2 χλωριούχου καλίου.